

A. VLAHUȚĂ

273264

POEZII

1880 – 1908

BUCUREȘTI

«MINERVA», — Institut de Arte
Grafice și Editură, — Boulevardul
Academiei 3, — Edgar-Quinet 4.

1909

3168

Biblioteca Centrală Universitară

BUCHARESTI

Cota

Inventar

3168 Dublet

427735

PC 31104

EDITURA INSTITUTULUI DE ARTE
GRAFICE ȘI EDITURĂ „MINERVA“,
BUCHUREȘTI. — B-DUL ACADEMIEI 3.

REPRODUCEREA OPRITĂ

B.C.U. Bucuresti

C427735

CUVÂNTUL...

■ ■

Gă'n basme-i a cuvântului putere;
El lumi aevea-ți face din păreri,
Și chip etern din umbra care pieră,
Și iarăși azi din ziua cea de ieri.

El poate morții din mormânt să-i cheme
Sub vraja lui atotputernic ești,
Străbașî în orice loc, în orice vreme,
Și mii de feluri de vieți trăești.

Te-atinge doar, și tu—o biată clipă
Ce tremură 'ntre două veșnicii —
Privești de sus a lumilor risipă,
Și toată lor deșertăciune-o știi.

Aprinde'n inimi ură, sau iubire, —
De moarte, de viață-i dătător,
Și neamuri poate 'mpinge la peire,
Cum poate-aduce mântuirea lor.

* * *

Voi, căror vi s'a dat solia sfântă
De preoți ai acestei mari puteri,
Voi, în al căror suflet se frământă
Intunecate valuri de dureri

Și gânduri de-un întreg popor gândite —
Nu duceți minunatul vostru dar
Ofrandă mâninilor nelegiuite,
Ci, ca pe sfânta masă din altar

Ampărtășirii taină prea curată,
Aşa cuvântul să vi-l pregătiți —
Ca mii de inimi la un fel să bată,
Și miior de veacuri să vorbiți.

SFÂNTĂ MUNCĂ

■ ■

Sfântă muncă e aceea
Ce răsplata 'n ea-și găsește.
De 'nțelegi tu asta — cheea
Fericirii tale-o ţii.

Urgisit de toți să fii
Tu de-apurarea iubește, —
Iar ca să rămâi în pace,
Nimic lumii să nu-i cei —
Binele te 'nvaț' a-l face
Ca albina mierea ei.

SĂMĂNĂTORUL

■ ■

Păšește 'n țarină sămănătorul
Şi 'n brazda neagră, umedă de rouă,
Aruncă 'ntr'un noroc vieața nouă,
Pe care va legă-o viitorul.

Sunând grăunțele pe bulgări plouă:
Speranța, dragostea lui sfântă, dorul
De-a 'mbelșugă cu munca lui ogorul,
Le samănă cu mâinile-amândouă.

Trudește, făcătorule de bine,
Venî-vor, roiuri, alții după tine,
Și vor culege rodul — bogătie.

Tu fii soldatul jertfei mari, depline :
Ca dintr'un bob să odrăslească miea,
Cu sângele tău cald stropește gliea!

V I F O R

■ ■

I.

Dumitru-și mai număr' odată
Cei «doi-spre'ce lei ş'o bucată», —
Gândeşte — se scarpină 'n cap:
«Că multe mai sănt și la casă!
Nu-i una, să dau și să scap.
Nevastă și nouă copii,
E gloată și gurii nu-i pasă,
Ea cere mereu; fă ce știi,
Aleargă, din piatră să scoți,
Să dai de mâncare la toți!»

La sanie juncii înjugă,
Și-și face din traistă glugă.
Se 'nchină. «Rămâi sănătos!»
— Faci rău că te 'ntorci pe-aşa vreme:
A nins astă noapte vârtos;
Și nu vezi ce vânt s'a stârnit?...
— Mi's juncii voiniți, nu te teme, —
Pe vîforul cel mai cumplit
Încarc, și-ți pornesc unde vrei,
Și n'am nici o grijă cu ei.

II.

Pe alte tărâmuri te-ai crede:
Nici cer, nici pământ nu se vede.
Vârtejuri, urlând, se răpăd
Și munți de zăpadă rădică.
E ceasul peirei... prăpăd.
Și omul îndeamnă mereu,
Plăvanii troianul despică,
Și 'ntind, să se rupă, din greu, —
Că și ei au suflet, și lor
De tihna de-acasă li-i dor.

In bocetul vântului, cine
Te chiamă?... Nu's glasuri străine...

«Dumitre!... Tătucă!... Nu vii?...»

El caută 'n zări ca prin sită,

Să-și vadă... nevastă, copii.

Văzduhul îi pare de foc...

In valuri, zăpada stârnită

Ca marea-l îngroapă pe loc.

De-asupra-i troenele cresc,

Și glasuri de vânt îl bocesc.

IULIA HASDEU

■ ■

Pe catafalc întinsă, de flori împresurată,
Stă albă și frumoasă. La cap îi ard făclii,
În jurul ei s'adună mulțimea 'nfiorată
Ce doar din semne numai durerea și-o arată,
Căci gurile sănt mute și mințile's pustii.

Ea doarme, și pe chipu-i de sfântă luminează
Misteriosul zâmbet al liniștei de veci.
Pe lustrul frunții joacă a geniului rază,
Și'n maestatea morții ea pare că visează,
La piept țindu-și crucea sub degetele-i reci.

Aşa o iau pe braţe în haina-i de mireasă,
Şi'n cântece de preoţi o culcă în sicriu.
Cu tălpile 'nainte încet o scot din casă.
Plângând ai săi o chiamă. În urma ei se lasă
Pe toate 'ngheţul morţii, — muşenie, pustiu.

Cu ochii plini de lacrimi, duiosul ei părinte
Pe migălite rânduri stă nopți întregi plecat :
Sânt gândurile moartei, sânt urmele ei sfinte...
Ş'acum el înțelege :

Să poarte-atâta minte
Un cap aşa de Tânăr, a fost de neierat.

TU EŞTI POET...

■ ■

Eu vreau cântări de veselie.
Că tu ești trist — ce-mi pasă mie ?
Nici vreau să știu de ce te doare,
De grijile ce te frământă,
De inima ta care moare...
Tu ești poet — deci cântă !

De te urăsc, de te sfâsie
Vrăjmașii tăi — ce-mi pasă mie !
Zâmbind, tu rânile-ți ascunde,
Și 'n stele sufletu-ți avântă,
Cui te lovește, nu-i răspunde...
Tu ești poet — deci cântă.

De-ți plâng ai tăi, în sărăcie
Și-i vezi murind — ce-mi pasă mie ?
Tu du-mă 'n alte lumi, senine,
Căci singura-ți chemare sfântă
E să mă 'nveselești pe mine ;
Tu ești poet — deci cântă.

lar dac'un vânt de nebunie
Peste viața ta pustie
S'abate pentru totdeauna, —
In noaptea care te 'nspăimântă
Privește stelele și luna
Surâzător, — și cântă.

TRECI ZI, TRECI NOAPTE...

■ ■

Aceleași visuri — ne lasă și vin iarăși —
Ş'aceleași patimi ni's veșnicii tovarăși ;
Aceiași robi stăm întunecatei soarte...
«Treci zi, treci noapte — apropie-te moarte !»

Vieața toată e doar o nerăbdare :
Alergi spre steaua ce tremură pe zare,
Ş'o crezi aproape, când ea-i tot mai departe...
«Treci zi, treci noapte — apropie-te moarte !»

Spre alte ţărmuri — miraj ce'n veci ne minte —
Spre alte raiuri ce'n veci ni's înainte,
Zorim tot alte talazuri să ne poarte...
«Treci zi, treci noapte — apropie-te moarte».

ÎN MÂNĂSTIRE

■ ■

I.

Inchet răsunetul de clopot
Se risipește tremurînd,
Și numai apele în ropot
S'aud din munte scoborînd ;

Iar umbrele de brazi, lungite,
Spre vechia mânăstire curg —
Păduri și văi, pe nesimțite,
Se 'neacă 'n vânătul amurg.

Sub muta stelelor domnie
Cu zgomot porțile se 'nchid...
Ce trece-așa ca o stafie
Incetișor pe lângă zid?...

De după dealuri depărtate,
De-asupra codrilor pustii,
Se 'nalță luna și străbate
In adormitele chilii.

Puterea nopții se aşază
Ca un zăbranic pe pământ —
Un singur suflet stă de pază
In tot acest repaos sfânt...

Măicuță, nopțile de vară,
Sânt infiorător de dulci...
Incremeniș privind afară, —
Pe cine-aștepți de nu te culci?...

Tu ești fecioara înțeleaptă,
Ce candela 'și-a pregătit,
Și strajă neclintit'așteaptă
Sosirea mirelui iubit...

Dar ochii, ca nealtădată,
Iți ard, bolnav strălucitori,
De patimi surde ce te 'mbată,
De 'nchipuiri ce-ți dau fiori.

Dorinți necunoscute încă,
Și ne 'nțelese te cuprind,
Când în mușenia adâncă
Zărești o umbră 'ncet viind.

II.

Zadarnic ți-ar mai bate 'n minte
Evlavioasele poveți,
Căci mai presus de cele sfinte
Stă legea veșnicei vieți. —

El vine. — Gândurile tale
Şi stelele mai mari s'aprind —
E mirele 'n a cărui cale
Aștepți de-atâta timp privind.

Fantastic luna ţi-l arată,
Cum l'ai visat de-atâtea ori,
Un sfânt, cu faţă 'ndurerată,
Cu ochii mari şi rugători.

Şi 'ncet s'apropie de tine...
Immărmureşti, şi nu te 'ncrezi,
Te uiţi pierdută, îl vezi bine,
Şi ţi se pare că visezi.

În jurul lui lumina creşte,
E-aşa de Tânăr şi de bland !
Un abur cald te moleşeşte,
Şi-i cazi în braţe tremurând.

De sbucium și de voluptate,
Târziu, ca un copil trudit,
Aşa, cu mânilor 'ncleştare
De gâtul lui, ai adormit.

• • • • • • • • • •

Răsună toaca de utrină,
Chiliile s'au redeschis,
Tu, speriată de lumină,
Te scoli, uimită ca de-un vis.

Privești în juru-ți, și te 'ntuneci
Sub negrul gândurilor stol.
Ca de pe-un mal înalt aluneci
Și parcă te scufunzi în gol.

Căci simți că 'n aste ziduri sfinte,
Ce ca pe-o floare te-au păstrat,
Vieața ta de-aci 'nainte
E o minciună, ș'un păcat --

Şi când gândeşti la ce ruşine,
Şi'n ce noroiu te-ai scoborit, —
Ti-ai rupe rasa de pe tine,
Ti-ai smulge crucea dela gât...

Dar patima iubirii creşte,
Te ia, ca valul unei mări,
Şi focul inimii topeşte
Tăria crudelor mustrări.

Te 'nduplexi singur'a 'nțelege,
Că durerosul tău amor
Nu-i un păcat — ci e o lege
Poruncitoare tuturor, —

Şi dacă 'n a vieţei cale,
Un suflet Tânăr s'a oprit
Sub raza frumuseţii tale,
Tremurător şi fericit,

La ce pustii să-ți treacă anii
Și inima să-ți îngrădești
În pacea sfintelor citanii
Ș'a pravilei bisericești!..

CE TE UIȚI CU OCHII GALEȘI ?..

■ ■

Ge te uiți cu ochii galeși la copacii triști și goi,
Și oftezi, dând pas gândirii să mai lunece 'napoi?..
Lasă frunzele pustiei și bătăilor de vânt
Tinerețe, farmec, visuri... toate 's țănduri de vas frânt,
Ce de mult periră 'n valma răsvrătitelor talazuri,
Strâng-ți gândurile-acasă, nu le mai lăsă 'n poghiazuri,
Palide 'n puterea nopții să mai tremure pe drum...
Nici te mai uită în urmă-ți la grămezile de scrum.
Nu vezi tu, că îndărătu-ți e'ntuneric și pustiu!..
Și n'auzi cât de sinistru sun'ă groapă ș'a sicriu
Glasul tinereții duse ș'al iluziilor șterse...
Înțelege, că-i zadarnic pe-un mort lăcrimi să se verse!..

Negreşit, avut-ai zile de noroc şi de iubire...
Cine n'are 'n lumea asta partea lui de fericire!
Ai trăit şi tu în basme... Te credeai şi tu o zână,
Ş'aşteptai, ca să te fure, vre un Făt-frumos să vină.
De-îi rotiai pe lanul vieţii ochii mari şi visători,
Nu 'ntâlniai de cât podoabe, fluturi, pajişte şi flori!
Şi când pentru 'ntâia dată, mândru-îi răsări în cale,
El — atât de mult doritul chip al visurilor tale,
Îţi părù că de când lumea îti era ştiut şi drag...

O, de câte ori, în urmă, de cu vreme stând în prag,
Şi uitându-te în cale-i, cu ochi lacomi şi fierbinţi,
L-aşteptai, sfârşit să pue dulcii tale suferinţi,
Şi muriai pân' să se stingă razele în asfinçit,
Mai curând să vie sara, când, sfios, al tău iubit
Se rupea din întuneric...

Ah, cât de încet mai vine,
Îţi ziceai zărindu-i umbra. — Pân' s'ajungă lângă tine,
Îţi părea o veşnicie de-aşteptare şi de dor.
Tu- sorbiai din ochi, privindu-l. El, s'apropià uşor...

Tresăriai, înfiorată ca de un-farmec din poveşti, —
Şi ne mai ştiind ce cugeti şi'n ce lume mai trăeşti,
Te lăsai, în braţe-i, moale de-a plăcerii caldă lene.

Ca un flutur prins în pară tremurau a tale gene
De atingerea și focul pururea 'nsetatei guri.
Când steteai a ta iubire până la moarte să i-o juri,
Găsiai prea ne'ncăpătoare, prea îngust'a ta viață. —
Dar cum cade frigul vremii peste inimi și le 'nghiață,
Risipind atâtea visuri și atâtea jurăminte,
Și cum râzi singur de tine, când îți mai aduci aminte
Ce clădiri durai vieții din nimicuri și păreri,
Și ce mult credeai în vraja nebuniilor de ieri !

Nu mai răscoli cenușa amușitelor povești !
Nu vezi că'n deșert te zbuciumi, și mai rău te amărăști?..
După anii duși în neguri nu te mai uită cu jale,
Dă-i pe veci uitării. Morții nu se mai întorc din cale.
Când sub perii albi, zbârcită, fruntea 'ncepe să se plece
Ca sub cea mai grea povară, inima 'i-o vatră rece.
Lumea basmelor ce încă îți mai picură 'n auz
A sfârmat-o pasul vremii, ca pe-o boabă de hurmuz.

Lasă altora de-acuma visul tău de-odinioară,
Alții să-și mai poarte dorul, când pe ceruri se strecoară
Luna, cu nespusu-i farmec și cu veșnica-i văpae...
Peste noaptea ta bocește cântecul de cucuvae.
Când din luptele vieții, ca un vechiu oștean, trudită,

Ai rămas cu fruntea ninsă și cu fața ciocârtită,
Și când stai să-ți numeri anii, și vezi cât îi de aproape,
Cu-al ei întuneric umed, fundul liniștitei groape,
Ce mai căți cu ochii galeși la copacii triști și goi,
Și oftezi, dând pas gândirii să mai lunece 'napoi ?
Lasă frunzele pustiei și bătăilor de vânt:
Nimări de veci nu-i dată fericirea pe pământ.
Dumnezeu trece făclia dragostii din mâna 'n mâna.
Noaptea cade grea și rece peste inima bătrână!

PE ALBUMUL D-nei...

S'o să se facă noapte în jurul meu și'n mine,
S'o să se spargă vasul dogit, ce-abia mă ține,
Și țărna mea, tu Doamne, în țarn' ai s'o arunci;
Dar eu, ce nu sănt țărna, unde-o să fiu atunci?..

Mută-mă-vei într'altul ? Luă-mă-vei la cer ?
Ori în văzduh lăsă-vei să rătăcesc stingher ?
La voia ta sănt, însă, Puternice Părinte,
Să nu treci cu vederea smerita-mi rugăminte :

Indură-te și lasă, pe pagina aceasta,
Gândirea-mi să palpite, când hârb îmi va fi țeasta.
Înțepenește-mi dreapta și 'nchide-mi-o 'n sicriu,
Dar nu 'ngheță Stăpâne și versul ce-aici scriu

Și 'ngădue ca gura-mi, de țărnă astupată,
Să cuvânteze încă, și inima-mi să bată,
Când nu voi mai avea-o!

Ce drag mi-ar fi să știu,
Că moartea mă desbracă, însă mă lasă viu!

DIN TRECUT

■ ■

Acum, când nu ne mai iubim,
Vino cu mine 'n țintirim,
Acolo, unde, îngropate,
Zac, coperite de uitare,
Atâtea visuri înghețate,
De vreme și de nepăsare.
Căința 'nlătură-ți, și vină:
Nici eu, nici tu nu ești de vină.

Ce de mai cruci stau pe cărare!...
Aicea-i prima sărutare:
Luna, privind cu drag a noastră
Primăvăratică iubire,

Sclipia în lumea ei albastră ;
Ear noi plângeam, de fericire,
Şi lăcrămile, de pe faţă,
Ni le sorbiam, cuprinşi în braţe.

Dincoace-un dor : sigur îl ştii :
E dorul celor doi copii
De-a merge-alături pe cărarea
Vieţii lor, de visuri plină,
C'un singur gând, ca'ngemănarea
A două raze de lumină.
Copiii sănt — noi amândo...
Ce-au dorit ei!... Ce săntem noi !

Dar colea 'n mai adânc mormânt
E primul nostru jurământ.
Tu-mi stai pe braţe visătoare,
Eu ochii dulci ţi-i sărutam,
Şi şoapta necuvântătoare
A inimii ne-o ascultam...
O, sfântă, veşnică iubire,
Cine-ţi mai ştie azi de ştire !

Alături, în adâncă pace,
Somnul fără trezire-și zace
Suspînul nostru cel dintâi,
Și cel din urm'adio —
Cu lacrima din ochii tăi,
Ce 'n veci mi-oiu aminti-o,
Cu-atâtea visuri, stinse toate
Sub durerosul «nu se poate!»

Iar azi, simțindu-ne-amândoi
Cu inimile reci în noi,
C'o prefăcută nepăsare
Unul la altul ne uităm;
Căci tot mai e ca o mustrare,
Ce-ascunsă 'n cuget o purtăm,
Când fără voe, ne gândim
La cel trecut din țintirim.

UNUI DUŞMAN

■ ■

Nici tu nu ştii pricina acestei oarbe furii.
Ce foc ascuns te arde? Ce vis urât te-apasă?
De-abia mă vezi—şi tremuri de voluptatea urii...
Eu cuget că în tine urăşte-o'ntreagă rasă.

'Om fi din două neamuri ce-au stat în vrăjmăsie.
Războae seculare de mult le-au risipit;
Şi azi în noi se'nsearcă din nou să se sfâsie:
Se căutau de veacuri — ş'acum s'auregăsit.

In ochii tăi e ura a mii de generații,
Și'n brațul tău sănt alții ce vor să mă lovească.
Putem noi ști ce straniu amestec de vibrații
Dă unui *gând* tăria și-l face să domnească ?

De-al nostru propriu suflet ades săntem străini;
Lucrează'n noi străbunii...

Incep să înțeleg :

Ai mei au fost se vede atâta de haini,
Că fondul lor de ură l-au cheltuit întreg.

Azi nu's în stare-a spune o vorbă rea de tine.
Tu mă lovești, eu însă, din suflet, îți doresc
Ca răul ce-mi vei face să ți se 'ntoarcă 'n bine.
Urăște-mă 'nainte cât poți. Eu te iubesc.

A MELE VISURI...

■ ■

A mele visuri risipite,
Ce'mi umplu inima de jale,
Le văd în frunzele pălite
Şi'n pustiirea de pe vale !

De-apururi sta-vor troenite
Sub vremea ce s'aşterne 'n pale,
A mele visuri risipite,
Ce'mi umplu inima de jale !

Copac, când zile fericite
Îți vor întoarce iar din cale
Podoaba ramurilor tale,
In noapte-or sta mai adâncite
A mele visuri risipite!

HOMO HOMINI LUPUS

■ ■

Zădarnic! — Lupta se 'ntețește,
Și nu-i alegere de armă.
Sub pumnul grosolan al forței
Dreptatea celui slab se sfarmă.

Durerile vin tot mai multe,
Mai mari și mai adânc simțite.
De unde sapi lumina, curge
Un întuneric ce te'nghite.

Un pas, un gând, o scăpărare, —
Şi îndoiala te 'nfioară.
Pe umeri tot mai slabи apasă
Aceeaş veşnică povoară.

Sub planul sfânt de înfrăţire,
Sporeşte ura bestială:
Tot omul e-un vrăjmaş la pândă,
Toată cruzimea e o fală, —

S 'asvârl a patimilor valuri
Din şubredele stăvilare,
Şi peste pulberea de pravili
Domneşte oarba 'nverşuniare.

Zadarnic gânduri răsvrătite
Izbesc eterna piramidă,
Spre vârful căreia cu toţii
Se bat o cale să-şi deschidă...

Mai sus, mai sus... scrâşnind se'ndeasă,
Sub mulți prăpastia se cască,
Nu tuturor li-i dat să sboare,
Dar căti nu știu să se târască!

Și'n valma ne'mpăcatei lupte,
Nerușinarea-și desfășoară
Stindardul larg de biruință...
Talentul, cinstea e-o povoară!

Asupra omului de mâne,
S'apleacă palida știință,
Și-l vede mai nervos, mai sceptic,
Mai înrăit de suferință...

Zadarnic!—Lupta se'ntește,
Și nu-i alegere de armă,
Sub pumnul grosolan al forței
Dreptatea celui slab se sfarmă.

INTREABĂ-TE

■ ■

Um tremuri! Iți scapără ochii de ură
Ești fiară, în fratele tău când lovești, —
Și nu simți că demonul patimei oarbe
Tot ție odihna vieții ți-o fură.
Tot ție puterea și mintea ți-o soarbe,
Și nu simți că propriu-ți suflet rânești.

Nici masa, nici somnul, nimic nu-ți ticnește!
Tu cauți cu sete cuvântul hain;
Veninul din suflet te arde pe limbă,
A furiei ghiară te strângă ca 'n clește,
În bestie pofta cruzimei te schimbă,
Și nu bagi de seamă că ura-i un chin...

Vrăjmașul tău plânge—și-i om ca și tine —
Smerit îngenunche, te roagă să-l ierți, —
Tu-l vezi în durere, și uiți că ți-e frate,
Cu cât mai zdrobit e — își pare mai bine :
Din cruda-i cădere tu sorbi voluptate,
Cu cât te imploră—mai aprig îl cerți !

Aruncă-te-asupră-i și-l calcă 'n picioare,
Cu sete îfinge-i cuțitul în piept
Și 'nvârte-l în rană, privește-i cu fală
În ochi, și-l întreabă râzând, dacă-l doare,
Și spune-i—de-l doare—că poate se'nșală,
Că n'ai vrea cu dânsul, să fii crud—ci drept...

Silește-l să vadă cu cât ești mai tare !
Și când va cunoaște că *tu* l-ai zdrobit,
Că el e învinsul și tu 'nvingătorul,
Privește-l cum moare cerșindu-ți iertare,
Și, crud, pe grumazu-i țiindu-ți piciorul,
Intreabă-te-atuncea de ești fericit!..

HRISTOS A ÎNVIAT

■ ■

S'au tremurat stăpânii lumii
La glasul blandului profet,
Ş'un duşman au văzut în fiul
Dulgherului din Nazaret!..

El n'a venit să răsvrătească,
Nu vrea peirea nimăruie;
Desculț, pe jos, colindă lumea,
Și mulți hulesc în urma lui,

Și mulți cu pietre îl alungă,
Și râd de el ca de-un smintit :
Isus zâmbește tuturora, —
Atotputernic — și smerit !

El orbilor le dă lumină,
Și muților le dă cuvânt,
Pe cei infirmi îi întărește,
Pe morți îi scoală din mormânt,

Și tuturor deopotrivă,
Imparte darul lui ceresc, —
Și celor cari cred într'însul,
Și celor ce-l batjocoresc.

Urască-l cei fără de lege...
Ce-i pasă lui de ura lor ?
El a venit s'aducă pacea
Și înfrățirea tuturor !

Din toată lumea asupriții
In jurul lui s'au grămădit
Și vijeliile de patimi
La glasul lui au amușit :

«Fiți blânzi cu cei ce vă insultă,
Iertați pe cei ce vă lovesc,
Iubiți pe cei ce 'n contra voastră
Cu vrăjmăsie se pornesc»...

II.

Cât bine, câtă fericire,
Și câtă dragoste-ai adus !
Și oamenii drept răsplătire,
Pe cruce 'ntre tălhari te-au pus.

Au râs și te-au scuipat în față.
Din spini cunună ți-au făcut,
Și, în deșarta lor trufie,
Stăpâni asupră-ți s'au crezut...

— Aduce-ți piatra cea mai mare
Mormântul să-i acoperiți,
Chemați sutașii cei mai ageri,
Și străji de noapte rânduiți...

III.

S'au veselit necredincioșii
C'au pus luminii stăvilar,
Dar ea s'a întărit în focul
Durerilor de pe Calvar,

Și valurile-i neoprite
Peste pământ se împânzesc,
Ducând dreptate, și iubire,
Și pace 'n neamul omenesc.

Voi toți, ce-ați plâns în intuneric,
Și nimeni nu v'a mângâiat,
Din lunga voastră 'ngenunchere
Sculați... Hristos a inviat !

1 9 0 7

■ ■

Minciuna stă cu Regele la masă...
Doar asta-i cam de multișor poveste:
De când sănt regi, de când minciună este,
Duc laolaltă cea mai bună casă.

O, sănt atâtea de făcut, vezi bine,
De-atâtea griji e 'mpresurat un rege!
Atâtea's de aflat! — Şi, se 'nțelege,
Scutarul lui nu poate fi ori-cine.

— «Ce țară fericită, Maestate!...»
Se lăfăește gureşa Minciună.
«Că numai Dumnezeu te-a pus — cunună
De 'nțelepciune și de bunătate —

Păstor acestui neam, ce stă să piară,
Ce nici nu s'ar mai ști c'a fost, sărmanul.
De nu-și află sub schiptrul tău limanul,
De nu-ți stă 'n mâna bulgăre de ceară:

Că tu sălbatici ai găsit aice,
Sălbatici, și mișei, și proști de-arândul,
Ș'o săracie — cum nu-ți dai cu gândul...
Dar faci un semn — și'ncep să se ridice

Oștiri, cetăți, palate — lume nouă.
Isvoarele vieții se desfundă;
De pretutindeni bogății inundă, —
Și tu le 'mparți cu mâinile-amândouă.

Azi la cuprinsul tău râvnește-o lume.
E-o veselie și un belșug în țară,
Că vin și guri flămânde de pe-afară.
Tot crugul sună de slăvitu-ți nume.

Ia uită-te, pământul ce 'mbrăcat e...
Cresc flori pe unde calci, și râde firea.
Tu 'mpărți norocul numai cu privirea.
Incai țăranii zburdă pe la sate!...

Și-i place Regelui. E lucru mare,
Cum farmecă pe regi Minciuna. Drept e
Că ea, de mult, pe-a tronurilor trepte
A fost cea mai aleasă desfătare.

.

— Măria-ta, e un străin afară,
Cam trențăros, — dar pare-un om de seamă,
Și... *Adevărul* parcă zis că-l chiamă...
De unde-o fi... că nu-i de-aici din țară.

Minciuna palidă-și topește glasul :
«O nu-l primiți ! Il știu, e vestitorul
De rău, ce face pe-a tot-știitorul
Și vede prăbușirea la tot pasul.

E cel ce împotriva ta conspiră.
Invidia în inima lui gême
Și gura lui e plină de blesteme.
Tu nu poți auzi ce vorbe 'nșiră...»

— «Și totuși, zice Regele, să vie !»
Dovadă că chiar la palat Minciuna
Nu e biruitoare 'ntotdeauna.
Fac și monarhii câte-o nebunie...

Privind în ochii Regelui, străinul,
Cu brațele pe piept încrucișate.
Răspică vorba : «Țara, Maestate,
E'n durăt greu. Tu nu-i auzi suspinul,

Căci muzici cântă 'n juru-ți. și slugarnici
Adormitori, ca 'n zid, te 'mpresurără,
De nu mai poți vedeă pe cei de afară,
Pe bunii tăi supuși, — cei mulți și harnici.

Că n'ai cercat spre ei să-ți spinteci cale,
Să știi și'n țara ta ce suflet bate.
N'ai vrut de cât spinări încovoiate
Și guri deschise laudelor tale.

Că de-a fost om să-ți stee *drept* în față,
Ca pe-un vrăjmaș, l-ai depărtat de tine.
Bătrâni pier. Dar oaste nouă vine,
Și dureroase lucruri mai învață !

Păräzi, decor de teatru, luminații,
Tot ce pe vulg și pe copii înșală,
Aceasta-i toată slava ta regală.
Pe tristul gol din juru-ți — decorații !

Tu 'n țara asta nu vezi decât raiul
Ce-ai tăi ți-l ticluesc într'o clipită:
Ruină-i sub hârtia poleită,
Sub crăngi de brad trosnește putregaiul —

Dar tu ești fericit. Lingușitorii
Inalță imnuri proslăvirii tale
Și fac să n'auzi cântecul de jale
Cu care-și adorm foamea prășitorii.

.

Nu ți-ai iubit poporul, Maestate!
Sau nu l-ai înțeles — și e tot una.
De sus și până jos s'a 'ntins Minciuna, —
Ea leagă și dezleagă 'n țară toate.

lar ca să-ți dea o spumă de mărire.
Ca pe-un copil te poartă și-ți arată
Sclipiri și flori...

Află-vei tu vr'o dată
Cumplita vremilor destăinuire?...

Şi ce speranțe se puneau în tine,
Ce vesel ţi-a eşit poporu 'n cale
Cu pâine şi cu sare!... Osanale!
Mântuitorul lui — credea că-i vine.

Ce vesel ţi-a eşit poporu 'n cale! —

Şi ce credință trist'o să-i rămână;
Că n'ai putut spre el întinde-o mâna,
Din greaua platoş'a trufiii tale!»

C'acestea nu l-au deșteptat pe Rege,
Că Adevărul a fost dat afară
Şi slugile l-au îmbrâncit pe scară —
Fireşte, dela sine se 'nțelege.

* * *

Trec anii. Şi ce dulce-i amăgirea!
«Tu zeu eşti printre regi! Mărire tie!...»
În jâlțu-i moale, tolănită, scrie
Cu pana ei de aur Lingușirea.

De-abia se isprăvește-o sărbătoare
Și 'ncepe alta. Muzicile cântă...
Imbracă-te 'n podoabe, Țară sfântă,
Să nu mai știe nimeni ce te doare !

.

Dar ce e, Doamne, vuetul acesta ?
Ce-i hreamătul acesta care crește ?
Se zgudue pământul și mugește,
Ca marea, când o biciue tempesta.

Se 'nalță flăcări, brațe desperate,
Spre ceru 'ntunecat, pustiu și rece.
Năprasnic vântul nebuniei trece
Și spulberă noianul de păcate.

In vaete se prăbușește-o lume
Clădită pe minciuni. Dar ce mânie !
Cum řueră cumplita vijelie ! —
Sar frații între ei să se zugrume,

Uscata brazdă cere iarăși sânge.
Femei cu părul despletit, nebune,
Și-asmut copiii la omor. Genune,
Puhoiu de ură ce zăgazu-și frângе !

Deschide ochii mari bătrânul Rege
Și, tremurând, din jilțu-i se ridică.
Au cine liniștea lui scumpă-i strică ? —

Ș'al vremii rost el tot nu-l înțelege. —

C U G E T Ă R I

■ ■

Vâslaş, ce-aleargă, împins în zare
De oarba sete a fericirii,
Pe câmp de ape fără cărare,
Omul e pururi prad'amăgirii;

Căci scris e dorul să și-l agațe
Numai de umbre și de nălucă,
Ce'n a lui veșnic întinse brațe
Zadarnic cearcă să le apuce.

Și când viața abia 'i-o rază,
Atât de slabă și trecătoare,
Când știe bine că 'naintează
În spre-a peirei de veci vâltoare,—

De ce vâslește și se răpede,
Cu-atâta pripă și nerăbdare,
Dup'o nălucă de foc, ce-o vede
Fugind în noapte-i, din zare 'n zare?

.

Asta-i ascunsa firii dorință,
Ce 'n spre repaus veșnic o 'mpinge:
Ori-ce lumină 'i-o suferință;
Scăpare-i noaptea 'n care se stinge.

Tremurătoare, viața bate,
C'o frică oarbă și ne'nțeleasă,
La poarta păcii neturburate,
Din care omul n'a vrut să iasă;

Căci chinul vieții, cine l-ar cere
Ce stea de sine-și s'ar mai aprinde,
Când ar ști bine că-i o durere
Din întuneric a se desprinde!..

— Unde mă duceți, visuri deșarte?
De ce, luceafăr, te-afunzi în zare,
Mă lași în urmă-ți tot mai departe,
Pe câmp de ape — fără cărare?

Unde's acele limanuri sfinte,
Chinul amarnic să mi-l omoare?..
Mai înainte! — Mai înainte!
Ii șoptesc glasuri amăgitoare;

Și omul trece pe 'ntinsa mare
Cu valuri răpezi și ape-adânci,
Călător, veșnic în nerăbdare,
Impins de vânturi, lovit de stânci.

Târziu, când simte că e aproape
Clipa în care valul, sub dânsul,
Să se desfacă și să-l îngroape,—
Se uită'n urmă, și-l umple plânsul;

Căci tot trecutu-i pare-o comoară
De fericire, rămasă'n drum.
Pân' și durerea-i de-odinioară,
Plină de farmec o vede-acum.

Și nu se 'ndură să se despartă
De-atâtea visuri, — veștede foi,
Ci 'n năzuința-i oarbă, deșartă,
Dă să-și întoarcă barca 'napoi...

(Copil ce umblă s'adune stele
De pe oglinda blând-lor ape)
Dar cad trudite brațele-i grele,
Cârmă și vâsle lăsând să-i scape

Gându-i adoarme în nemîscare,
Ochii s'acopăr, strânși, sub pleoape, —
A neființii eternă mare
Valu-șî desface ca să-l îngroape;

Căci, rupți din valu-i, s'asvârl în soare
Nenumărații stropi de vieață,
Și 'n al ei haos recad, când moare
Clipa, de care, lacomi, s'agață.

DIN P R A G...

■ ■

Q, dar e mișelnic lucru singur zilele să-ți curmi !
Ce cumplit îmi vânturi mintea, și cu ce 'ndărjire-mi scurmi
Fundul gândurilor mele, moarte, când îți stau 'n față.
Sint că 'nebunesc... Mă turburi. Fugi cu neagra ta povăță !
Înțeleg, împărăția ta, cu veșnica-i odihnă,
Este singura-mi scăpare. — O să fiu acolo 'n tihنă :
Nici urît, nici dor ; nici cobea neprielnicilor gânduri
N'or mai răscoli cenușa rece, țintuită 'n scânduri,
In sicriu dormi somn de peatră.— Nici un zgomot, nici o grijă ;
Vermii nu te mai întreabă de-ai fost aur, de-ai fost schijă
Cap de geniu, ori de vită — tot o hârcă scofâlcită,
Goală, — batjocoroitoare gură, pururea rânjită.
Ş'o să dorm, în intuneric, și în liniște eternă.
N'o să-mi pese — căpătăiul de-mi va fi petroiu, ori pernă.

De-mi va putrezi sicriul, și găteala de pe mine,
Pentru galbenele-mi oase nu va fi nici rău, nici bine.
Neastâmpărății șoareci dacă 'n capul meu și-or face
Cuib, nesupărăți de nimeni, vor petrece acolo 'n pace.
Poate-o lacrimă, pe peatra ce-mi va coperi mormântul,
Va cădea din ochii mamii — poate scutură-va vântul
Mătișorii vr'unei sălcii peste groapa mea — tot una.
Plâns de mamă, plâns de creangă... tot nimic eu nu voi ști,
Fie că'n senin, ori nouri, va sta soarele, ori luna,
Fie că va da zăpadă, ori că iarba va 'nverzi.
Insă, uite, — mă 'nspăimântă întunericul de veci,
Ne 'ntreruperea acestei liniști împetrите, reci,
Să nu mai revin în viață niciodată?... *Niciodată?*...
O, 'i grozavă vorba asta!... Limbă ne mai desghețată,
Humă, ne mai încălzită de simțiri și de idei!
Nu de moarte mă cutremur, — ci de veșniciea ei. —
Viforoasă mi-e viața, și deșartă, și amară.
Ce trudit mă simt sub cruda suferinților povoară!
Mi-i greu capul, ca de-o noapte, lungă, dusă 'ntr'o orgie.
Parc'aș fi de-un veac pe lume... O paragină pustie...
Spulberatu-mi-s'a pân' și scrumul visurilor mele.
Ş'acum gândurile toate, ca de plumb, mi le simt grele.
Mi-a rămas inima rece și 'mpetrîtă de durere,
Și mi-i silă de-un prietin, de-un cuvânt de mângâere,
De-o privire, ce-mi zâmbește veselă, — de mine însumi.
Aș voi să nu-mi întrebă nimeni cugetul și plânsu-mi.
Ca un vânt — printre ruine — simt că-mi vâjie 'ntre tâmpile...
E 'ntuneric și cenușă... — Tot aştept să mi se 'ntâmpile
Vr'o nenorocire crudă, ca să mă mai miște-o leacă,
Să mai fulgere în noapte-mi, ca urâtul să-mi mai treacă.

Ca să mor!... Să mă întunec pe vecie?... Prea e crud.
Să nu mai gândesc nimica, nici să văd, nici să aud?
Să nu mai privesc văpaea soarelui de primăvară,
Ori să-mi răcoresc viața la un amurgit de sară,
Și s'ascult, pe gânduri, doina—trișca de la târlă,
Sau duiosul plâns al apei șopotind noaptea pe gârlă?

.

A, e negrăit de lesne să-ți repezi un glonț în creer!...
Dar pe cer scântee luna, dar în iarbă cânt'un greer,
E-o mișcare, e un farmec, care 'n veci nu se mai curmă...
Și când te întorci și cugeti, lung privind ce lași în urmă,
Simți că nu-i chip să te saturi, *c'a trăi 'i-o fericire.*
Primești orice suferință—dar eterna nesimțire,
Nu.—Durerea are un capăt—Moartea-ți zice: *Niciodată.*
Altă viață?.. Altă lume?.. i-o poveste minunată;
Insă, ca să-i dea crezare, în veci mintea-mi n'o să poată.
Eu o lacrimă de-aicea nu mi-aș da-o, pentru toată
Nesfărșita fericire, din viața de apoi.

Câteva lopeți de țărnă... Rămâi țărnă și gunoiu!

Bine e să știi, la moarte, că o dungă lași—un nume,
C'ai săpat la zidul nopții—c'ai muncit să-ți scoți în lumie
Din al creerului sbucium, ca pe-un diamant, *ideea.*

Urma fi-va-ți cunoscută pe-unde ți-ai purtat scântee...
Ș'o scântee 'n alergare—e o rază... Mângâere!..
Dulce-i să ți-o știi la fundul vieții pline de durere.
Ah, fugiți gânduri nebune, soli ai negrului mormânt!
Nu mă 'ndur.—Pe cer sunt stele,—flori și pasări pe pământ.
Ș'apoi... e mișelnic lucru, singur zilele să-ți curmi...
Ti-i zadarnică ispita, moarte,—o, de geaba-mi scurmi
Și-mi mai vânturi mintea,—'n lături, fugi cu neagra ta povăță!
Inaintea morții mele,—moartea dragostei de viață.

PRIMA LECTIE

■ ■

Taci că doarme păpușa !

MIMI.

In colțisorul ei stăpână
Pe-un vraf de jucării stricate,
Din cărți de joc, din hârtioare,
Ea-și face parcuri și palate ;

Vorbește, râde cu păpușa...
Ce fericite's amândouă
Că s'a putut, din vechi nimicuri,
Zidi o 'mpărătie nouă !

Păpuşa n'are nas, e cheală,
Ş'un braţ din umăr ii lipseşte,
Dar Mimi-o vede tot frumoasă:
Căci ea e *mamă*, ş'o iubeşte.

Stau şi mă uit, cu câtă grija
A răzămat-o de-o cutie,
Şi-i duce bunătăţi la gură
Cu linguriţa, ş'o îmbie;

«Aşa, papă frumos, fii gigea,
Papă cu mama, să creşti mare...»
Apoi o șterge, o sărută,
Şi-i pregăteşte de culcare:

Intr'un pantof i-aşterne cărpe.
Ii face loc, ş'o cuibăreşte :
«Inchide ochii şi fă nani».
Păpuşii nu i-e somn... scânceşte..

E răsfățată, vrea să-i cânte,
Și basme de-ale ei să-i spună...
O, e un chin păn' s'o adoarmă,
Noroc că-i Mimi mamă bună !

Să nu te 'ncerci s'o iai în brațe,
Ori s'o săruți, că nu se lasă;
Ce-i ea, copil? Nu-și vede capul
De supărări, de griji, de casă...

Mă umflă râsul... ce drăguță-i
În demnitatea ei de mamă!
Și cuget la o viclenie:
S'o fac ca să mă bage 'n samă.

Pe-ascuns, din buzunarul hainei
Mă fac a scoate-o păsărică,
Și 'ncep să 'nșir ce pene are,
Cât de frumoasă e și mică...

«Ce bine-mi pare că nu-i nime
Să vadă ce am eu aici!...»
Dar cine-o fi? Aud prin casă
Un tropot de picioare mici...

Mă 'ntorc. Doi ochi boldiți spre mine...
Ochi rugători — lingușitoarea!
Ce cauți, mamă de păpușă,
Fudula mea de-adineoarea?

Se uită după păsărică,
Și i se pare c'o și vede;
De geaba-i spun c'am amăgit-o,
C'am vrut să râd de ea... nu crede.

Cerșind, mânuțele-și întinde
Și de genuchii mei s'agață...
— De-ai ști tu păsărica asta
Ce adevăruri te învață !

INTER ARMA...

■ ■

Stă Poezia 'n sfânta ei cetate,
Pe-un vârf de munte — stelelor vecină,
Veniau de-acolo cântece curate, —

Un pic de cer, un tremur de lumină —
Pe sufletul întunecat de ură
Al bietei noastre lumi, de patimi plină,

Și cântecul sbură din gură 'n gură, —
Tot omul se simția mai bun cântându-l...
Dar eată, surde murmură 'ncepură:

«De ce nu se coboară și ea 'n rândul
Mulțimii ce de veacuri o ascultă?
Prea săde 'n slăvi — prea sus ni chiamă gândul...»

Rostii un critic: «Asta-i o insultă!»
S'atunci Prostia zise Răutății:
«Tu arme ai — eu am oștire multă, —

S'acea prieten'a Singurățății
Va trebui să ni se plece nouă!»
Cu urlete la porțile cetății.

S'au năpustit Puterile-amândouă.
Tac vechile cântări, înfricoșate,
Mulțimea cere-o poezie nouă...

Tu dormi, Senino 'n veșnica-ți cetate!

LUI EMINESCU

■ ■

Tot mai citesc măeastra-ți carte,
Deși ți-o știu pe din afară :
Parcă urmând șirul de slove,
Ce-a tale gânduri sămănără,

Mă duc tot mai afund cu mintea
In lumile de frumuseți,
Ce-au isvorit, eterni luceferi,
Din noaptea tristei tale vieți...

Şi te'nteleg — te simt aproape:
Cu aceeaşi suferinţă 'n faţă,
Cu ochiul gânditor şi galeş,
Sătul de trudnica-ţi vieaţă.

A, nu mă mir că ţi se dete
O zodie atât de tristă,
Că, sbuciumat de-atâtea patimi,
Râvneşti pe cei ce nu există,

Şi că potop de negre gânduri
Se strâng şi ţi se bat sub frunte:
Pe veci întunecaţii nourii
Sânt fraţii vârfului de munte!

O, dacă geniul, ce scoase,
Ca din adâncul unei mări,
Din fundul inimii sdrobite,
Comoara asta de cântări,

Nu te-ar fi ars, — svâcnindu-ți tâmpla
De flăcările năbușite,
Ce-ți luminau ale gândirii
Impărații nețârmuite,

Și de-ar fi fost lăsat, prin lume
Să treci, ca orice om de rând,
Ce lesne-ai fi pus frâu durerii
Și răsvrătitului tău gând !

Și cât de fără de păsare
Ai fi privit atunci la toate
Mizeriile 'n cari lumea
Ursită-i pururea să'noate !

Dar ți-a fost dat să fii de-asupra
Acestor inimi seci și strimte.
Și tu să'nduri toată durerea,
Pe care lumea n'o mai simte.

Să plângi tu plânsul tuturora...
Din zbuciumul eternei lupte,
Să smulgi fulgerătoare versuri,
Bucăți din inima ta rupte...

S'aprinzi în bolta vremii astri,
Din zborul tristului tău gând...
Văpaie!... Ce-o să-i pese lumii
Că tu te mistui luminând?

LA ICOANĂ

■ ■

Noaptea s'a lăsat pe vale, și cătunu-i adormit.
În bordeiu sărac, la vatră, suflet trist și chinuit,
Fără somn, Tânăra mamă copilașu-și ține'n poală.
Și plângând, îl netezește pe obrajii arși de boală.
De cu sară mititelul încetase să mai țipe :
Se ducea, văzând cu ochii, viața-i fărimită'n clipe,
Peste ochii mari și tulburi cad pleoapele-obosite,
Somnu-l birue, — adoarme. Suflări repezi, ca gon'ite
De al morții frig, din urmă, trec mai slabe, mai curmate...
Ea tresare! cum le-ascultă, sir de fulgeri ii străbate
Intunericul din suflet. — Pe păreți, în bezna rece,
Fâlfâind ca o aripă, para focului se trece. —

Iat-o scoborînd la vale, galbenă și istovită,
Cu odorul strâns la sănu-i; cu privirea ațintită
Spre biserică cu Sfânta, ea-și silește'ncetu-i pas. —
De trei nopți și două zile bate drum făr' de popas; —
Ș'ar fi ocolit pământul făr' a se simți trudită:
Ea credea profund, orbește... Mare și ne'nchipuită
E credința, ce'ntr'un suflet înoptat și trist începe!...

— Nu se poate făcătoarea de minuni să nu mi-l scape,
Iși zicea mereu în gându-i — inimă de piatră fie,
Ș'incă s'ar zdrobi de milă. — Toată jalea mea pustie
Mi-oi preface-o'n rugăciune la picioarele Prea-Sfintei;
Și'n cucernică'nchinare, și plângând sta-voiu 'nainte-i,
Pân'ce l-oiu vedeă, din somnu-i ochii mari bland deschizându-și
Zâmbitor cătând spre mine, și mânuțele tinzându-și...
Cum să nu'nțeleagă Sfânta glasul sfintei mele plângeră?
Eu atâta am pe lume, — pe când ceru-i plin de îngeri! —
Blandă, cu Isus în brațe, din argint, Fecioara cată
Cu iubire spre spăsita mamă, jos îngenunchiată:
Parc'ascultă și'nțelege...

«O îndură-te, — privește-l,
«Și din ochii tăi c'o rază de viață încălzește-l!
«Căci tu știi ce farmec dulce-i să-ți lipești pruncul de piept,
«Ațintit să ți steie-asupră-i, și prin somn ochiul deștept,
«Și cum inima-ți tresare, c'un scâncit când el te chiamă
«Să-l acoperi cu iubirea și cu paza ta de mamă.
«Vezi-l, Tânjitor, cum doarme'n frumusețea-i îngerească...»

«Cum putere-ar fără dânsul mama lui să mai trăiască ?
«Te îndură — din văpaea vieții tale dă-i viață,
«Să-mi cuprindă iar grumazul cu micuțele lui brațe.
«Ca și mine strângi la pieptu-ți lumea'ntreaga'n fiul tău...
«O de-ai ști cu ce'ntuneric copere sufletul meu
«Ochiu-i stins — și ce pustie mi-ar fi viața fără dânsul,—
«N'ai putea să stai, o clipă, rece, ascultându-mi plânsul!...

Dar de-odată-și rupse vorba — limba-i amuțise'n gură.
Spre copil 'și 'ntoarse iute lacoma-i căutătură...
Eră mort. — Îmmărmurită, stătu drept, cu pruncu'n brațe
Cu ochiu groaznic de mânie, ea privi icoana'n față...
— «Cum ? Tu n'ai simțit, Prea-Sfânto, milă de cumplita-mi jale ?
«Eu, sărmana, plâng, cerându-ți raza îndurării tale.
«Și tu, rece și cu pumnii înclestați mi-l dai vederii ?
«Astfel înțelege cerul lacrima — limba durerii ? —
«S'a sfârșit orice nădejde !... Și privirea ta de lemn
«Ațintită stete-asupră-mi, fără ca să-mi dea un semn
«C'a mea rugă-i ascultată și durerea mea-i crezută !

«la-ți și lutul... Ca și dânsul împetrință ești și mută!...»
Și — c'un hohot lung — cadavrul il aruncă'n față Sfintei
Care, huruind greoaie, la pământ căzù'nainte-i. —
Și durerea i se sparse'n cruntă desnădăjduire, —

De mânie-i scapăr' ochii — ea strigă în aiurire ;
— «O, de sigur, n'ai fost mamă, și de porști un prunc la sin,
«E-o minciună!... Ce smintită's unei scânduri să mă'nchin!»
Și izbind icoana'n față cu piciorul, — «e-o minciună» —
Mai răcni 'ntr'un râs sălbatec, și porni... Era nebună.

PILDE VECHI...

■ ■

Suferința mea, iubito,
S'o aştern în fraze vrei ?
Ca și cum n'ai fi citit-o
Lămurit în ochii mei...

De mă uit cu drag la tine,
Ş'amuțesc pe gânduri dus,
Înțelegi tu foarte bine
Că la sfinți cu mintea nu's ;

Dar nu cere să-ți însire
Versul, câte-i spune 'ncet
Vinovata mea privire,
Gândul meu cel indiscret.

Adă-ți singură aminte
Câtă lume a 'nebunit,
Câte idealuri sfinte
Pentr'un măr s'au fost jertfit...

Ce te uiți ? Parcă n'ai crede,
Diavol mic, cu ochi frumoși, —
Vrei să desgropăm se vede,
Pilde vechi din moși-strămoși ?

— Săgetați de Kama-deva,
Zău ce ține-al lumii rost,
Pentr'un măr Adam și Eva
Alungați din raiu au fost.

Și istoria ne-arată
Câți eroi s'au smuls de păr,
Și câți ani împresurată
A stat Troia pentr'un măr...

Nu te face-a nu pricepe,
Tu le știi — că ești un drac.
Iar cu noi o lume'ncepe
Dacă ochii mei îți plac...

Ca și'n cea dintăi ispita,
Ca 'n păcatul cel dintăi,
Șiruri de vieți palpită
Și-mi fac semne'n ochii tăi.

PAR BASME...

■ ■

Par basme, câte ţi le 'nşiri...
Şi-i propria-ţii vieaţă,
Ce'n pulberea de amintiri
O vezi, ca printr'o ceaţă.

Cum te-ai înstrăinat de-ai tăi !
Te mai cunoşti tu oare ?
Unde ţi-e inima dintăi
In toate 'ncrezătoare ?...

N'o mai cătă, că te 'nfiori, —
In urma ta e jale :
Tu ai murit de-atâtea ori
In zbuciumata-ți cale ;

Și 'n van privirile-ți arunci
Să te mai vezi pe tine,
Să simți cu inima de-atunci, —
Căci toate-ți sunt străine...

Din ce-ai iubit, din ce-ai visat,
Te 'ntrebi azi, ce mai este ?
Ești *tu* — de-atâtea ori schimbat—
Eroul din poveste.

VANITAS

■ ■

Copil ce ești !... Te simți bolnav, se vede
Iți dai tu seamă ce înseamnă lume,
Când vrei s'o umpli numai cu-al tău nume ?
Tu ești *un singur om*, — ori cât te-ai crede.

O rază 'n întunericul uitării ?
In fiecare strop — vieți sunt multe,
Și toate-o cer, — dar cine să le-asculte
In urletul talazurilor mării !

■ ■ ■ ■ ■

DELA FEREASTRĂ

Gând, cu ochii duși pe carte,
Stai la geamu-ți, adâncită
Ca în ascultarea unui dulce cântec de departe,
Nu simți tu, cât de ferbinte și de dornic ești privită ?
Nu te ard a mele gânduri,
Ce-ți roiesc în jur grămadă,
Te alintă, și te roagă să-ți iezi ochii de pe rânduri,
Ca din ei desprins'o rază cald' asupra mea să cadă,
 Și 'n cucernica-mi privire,
Să 'nțelegi ce dureroasă-i și adânc'a mea iubire !

Nu te prind câte odată
Ne'ntelesel fioruri
Ale vârstei tale crude, — și în inima-ți curată
Nu începe să mijască șoapta unor tainici doruri,
Peste ochii mari să-ți cadă,
Ca de somn a tale gene,
Și, scăpând cartea din mâna, să rămâi pe gânduri — pradă
Visurilor voluptuoase; — iar târziu, moale de lene,
 Și ca dintr'un somn trezită,
Să te scoli cu fața arsă, ca de friguri, și trudită ?

 Și nu-ți simți gura atinsă
 Ca de buze nevăzute,
Să-ți cuprinzi obrazu 'n palme — de-o mânie dulce-aprinsă
Tresăring, să te 'ntrebi, cine-a îndrăznit să te sărute?...
 Câte nebunii n'ascunde
 Vârsta ta neștiutoare,
Și de câte ori prin somnu-ți nu 'ntinzi brațele rotunde
Dup'o scumpă nălucire, și o rogi să nu mai sboare,
 Lunecând din visu-ți dulce,
Ci să stea — să te mângâie, și la sănu-ți să se culce!...

 Înger, iartă-mă de-aceste
 Nebunii ce-mi trec prin minte!
Lung, duios, mă uit la tine, și mă pierd ca 'ntr'o poveste;

Ş'atunci ca potop de flacări, simt, sub tâmpla mea ferbinte,
Cum îmi şurue, nebune,
Gândurile ne 'nfrâname,
Şi'n auz, vrăjit vuindu-mi, glasul basmelor îmi spune
Să te smulg frumoasă zână, şi pe drumuri neumblate,
Pe-un cal năzdrăvan, cu tine
Să alerg, cătând norocul depărtat în lumi străine...

Şi-ţi simt braţele, de-odată,
Inclăştare de grumazu-mi.
Pe-al meu piept îşi răzimi fruntea, ca de-un vis înfiorată,
Şi în fuga noastră, vântul joacă pără-ţi pe obrazu-mi,
Tot mai sus sburăm alături...
Ameşeşti, ştergând, din goană,
Cu priviri răpezi pământul negru, ce 'ndărăt il mături;
Iară eu, din sbor smulg astri, de pe bolţi, să-ţi fac coroană.
În văzduh, pe calea lungă,
Ce străbatem, — pe-a ta urmă — de văpăi s'aşterne-o dungă.

Vine-un nour — să ne soarbă —
După noi. Să nu te sperii.
Este răutatea lumii, fiara lacomă şi oarbă,
Care ne-a simtit pe fugă, scoşi din frânele durerii,
Sânt a vieţii pământene
Patimi, ca nisipul mării...

Neatinsă de-a lor șoapte veninoase și viclene,
Îndărăt, în a lor cale, svârle piatra nepăsării,
Ca din ea 'n clipă să crească
Munți, din temelia lumii, până 'n strășina cerească!...

.

Iată-ne sosiți la sfântul
Tărm al fericirii noastre!
Codrii spun, că 'n veci pe-aicea n'a desprins o frunză vântul,
Nici un nor n'a șters vr'odată astrii bolților albastre.
De subt umbra de răchită
Luneci leneșa-ți privire.
E-o căldură dulce 'n aer, — pasc pe valea liniștită
Mieii cu lână de aur. — Ca un cântec de iubire,
In auz ți se strecoară
Freamătuł duios de codru, șoapta blândelor izvoară.

Tu-mi iai capul, netezindu-l,
Și ți-l culci frumos pe brațe,
Mă priveși cu ochii umezi, să-mi vezi inima și gândul,
Și'ntelegi c'a ta ființă umple 'ntreaga mea viață,
C'a mea dragoste-ai robit-o
Pe de-apururi numai ție,

Ş'atunci c'un atât de dulce farmec îmi zâmbеşti, iubito,
C'aş uită a mele lacrimi, de-aş fi plâns o veşnicie !

Iar aducerile-aminte
Prind să ne înşire basmul zilelor de mai nainte...

Spun din vremile acele,
Când veniau pe nesimtite
Numai gândurile mele,
Să se joace fericite,
Pe-al tău chip și umăr dulce,

Şi în poală-ți să se culce ;
Când abia 'ndrăsniam, spre tine,
Să ridic câte-o privire
Mută, arsă de suspine,
Pe furiș, și cu 'ntreruperi.
Nu cum-va a mea iubire

S'o 'nțelegi — și să te superi...
lară, după ce-ai privit
Blând în ochii mei odată,
Ti-am spus dragostea mea toată,

Ş'am rămas mai liniștit...
Şi de-atunci, când stai la geam,
Ca din glas ne'ntelegeam.

Câte nu ne'nşiră gândul,
Când e ia toate de-a rândul!
Insă eu aş vrea s'ascult
Ce a fost mai de demult,
Şi 'n deşert cat în trecut
Al iubirii început !

Sigur — de când e urzită.
Inima mi-a fost ursită
Pe de-apururi să se lege
Şi să-ţi fie roabă ţie ;
Altfel nici n'uş intelege
Cum ar fi putut să fie...

.

Dar lăsați-mă în tihňă, gânduri oarbe și deșarte !
Nu mă mai stârnă zădarnic, dor nebun și fără parte,
Să-mi mai ard liniștea 'n focul unui vis amăgitor,
Adormi, tristul meu amor !.,,

lar tu, chip frumos, lumină, ce-mi lucești aşă feeric,
Şi-mi râneşti atât de dulce viaţa-mi plină de ţintuneric,
Zimbet dătător de visuri şi tulburător de minţi,
Şterge-te din al meu cuget... fugi din ochii mei ferbinţi.

C E D O R...

■ ■

Ge dor trebui să te cuprindă
De dragostele din povești,
Când te privești toată 'n oglindă,
Și vezi cât de frumoasă ești!...

Când singură parcă te sperii
De patima ochilor tăi,
Ce ard de farmecul durerii,
În spazmul visului dintâi.

Căci ești în vîrstă când fioruri
Te-apuc'asa, ca din senin,—
Când te frământă mii de doruri,
Și nici nu știi de unde-ți vin...

Iată, că prinzi să cazi pe gânduri,
Ți se lungesc ochii a drum.
Câte-ți plăceau în alte rânduri,
Incep să-ți facă rău acum.

Te simți străină 'ntre ai tăi,
Și stai, Tânjind, într'un ungher,
Biet suflet fără căpătăi,
Atât de trist și de stingher !

Ți-e greu de lume și de tine;
O jale-adâncă te pătrunde.
Parc'ai iubi, și n'ai pe cine,
Parc'ai plecă, și nu știi unde.

Iar noaptea, când te culci în pat,
Ca'n friguri, te cuprind călduri.
Și piept și tâmpale și se bat
De-a gândurilor dulci torturi.

Cu față 'n sus, în întuneric,
Incremenești, ceasuri întregi,
Robită de-un amor himeric,
De-un farmec ce nu-l înțelegi !

Parcă răsar, de mai 'nainte,
În inima-ți nevinovată,
Iubiri de-acelea dulci și sfinte,
Ce numă 'n cărți se mai arată...

De o dată-ți luminează 'n gând,
Așa de viu că te'nfiori,
Un Tânăr trist, frumos și bland,
Cu ochii mari și visători...

Să fie-o umbră din povești?...
Căci nicăieri nu l-ai văzut;
Cu toate astea îl iubești,
Și chipul lui ți-e cunoscut!

Te uiți în ochii lui ferbinți,
Și pare că 'nțelegi ce vor,
Ce taine și ce suferinți
Se sbuciumă 'n adâncul lor.

Ș'o milă te cuprinde-atunci
De tinereța ta ș'a lui;
Ai vrea la pieptu-i să te-arunci,
Să-i plângi, iubirea-ți să i-o spui;

Și'nvinsă de dorinți secrete,
De oarba inimii furtună,
Te'ntorci cu fața la părete,
Și'ncepi să plângi ca o nebună...

Ce dulce e acest prinos
Al unui suflet fermecat
De-un vis atât de dureros,
S'atât de fără de păcat!

Ca mâni, și-o răsări în cale
Frumosul Tânăr visător,
Podoaba gândurilor tale,
S'a neadormitului tău dor,

S'aveți să tresăriți de-o-dată,
Cuprinși de-acelaș farmec sfânt;
De-a lui priviri înfiorată,
Plecă-vei ochii în pământ.

A voastre mâini se vor atinge,
Tremurătoare și ferbinți,
Și pe-amândoi vă vor încinge
Aceleași lacome dorinți.

El dornic, are să te soarbă,
Cu ochi adânci și pătimași, —
Tu 'nvinsă de-o iubire oarbă
La sănu-i cald ai să te laști.

Și moale ca de somn topită,
O vorbă neștiind să-i spui,
Vei stă, aşa, înmărmurită,
Obrazul tău lipit de-al lui...

De ce nu poți împiedică
Al vremii pas neobosit,
Ca fericirea lui să ta
Să nu mai poată avea sfârșit !

Acelaș dor să te străbată,
Ş'acelaș vis să te 'nfioare,
În veci, copilă dezmerdată,
Şi de dureri neştiutoare !

CE FERICIȚI AM FI 'MPREUNĂ !

■ ■

Noi nu ne-am spus-o—dar vezi bine
Că ne iubim ; și ochii tăi
De mult așteaptă dela mine,
Să spun cuvântul greu dintăi.

Când ne'ntâlnim, i-o fericire,
Ce-am fost dorit-o amândoi ;
Nu-i limbă 'n stare să înșire,
Din ochi câte ne spunem noi !..

Se sorb, adânci și însetate
A noastre lacome priviri,
Acelaș gând și dor ne-abate,
Aceleași veșnice porniri.

Ș'atâta și-i de înțeleasă
Cerșirea ochilor mei trăisti,
Că te roșești, ca o mireasă,
Clipești, nervos buzele-ți miști...

Și dulce-mi cați a dezmerdare,
Pe-ascuns un zâmbet îmi trimeteți :
În noi, intunecat, tresare
Misterul veșnicei vieți.

O, ne'nțelegem de minune,
Cu cât ne întâlnim mai des, —
Și totuși, ne sfium a spune
Ce fiecare-am înțeles.

De rămânenem singuri, vr'odată,
Stăm muți, cu ochii în pământ.
Tu, parc'aștepți înfiorată,
Eu — în deșert mintea-mi frământ...

De ce nu vrei?.. Mai lesne-ți vine
Să-mi faci tu cale la 'nceput:
Apropie-te bland de mine
Și 'ntinde-mi mâna s'o sărut.

Din vraja dulcilor ispite
Né mai cătând să te abăti,
Ne-om pomeni pe negândite,
Ca de când lumea 'mbrățișați.

La ce vrēi să se risipească
Atâtea visuri în zadar?
La ce comoara ta firească
Să ţi-o îngropi, ca un avar?..

Acum ți-i inima fierbinte,
Frumoasă — ești, iubită — ești...
Ce mai aştepți, aşa cuminte,
Și 'n taină, singură Tânjești ?

Nu simți cum prende să te 'mbete
Tăria 'nfrântelor dorinți ?
Nu vezi cum arzi de sfânta sete
A sărutărilor ferbinți ?...

Indemnul tinereții tale
Ascultă-l, — cât e de 'nțelept !
Cu-atâta dor îți cat în cale !
E-atâta timp de când te-aștept !...

Ce fericiti am fi 'mpreună !...
Ne-am alintă, ca doi copii. —
Acu ni-i vremea, numai bună
De desmierdări și nebunii !...

O vino, fă ce vrei din mine,
Stăpâna vieței mele fii --
Re'ntoarce-mi vremile senine,
Comoara de copilării !...

ÎN FERICIRE

Afost să mi te-arăți în cale,
Asupră-mi bland ochii să-ți pleci,
In farmecul privirii tale,
Durerile să mi le 'nneci

Și'n trista mea singurătate
A fost să te înduri să vii,
Vieții mele 'ntunecate
Stăpână pururea să fii : —

Din șirul basmelor senine,
Mireasă dulce, te-ai desprins,
Și drăgălaș pășind spre mine,
Mânuța albă mi-ai întins.

S'am stat ca un copil cu minte
In fața ta înfiorat,
Uimit de-atâtea gânduri sfinte,
De-atât noroc ne mai visat:

De mult a noastre inimi poate,
Fără să știm, s'a cunoscut,
Căci prea ne-am înțeles în toate,
Din clipa 'n care ne-am văzut.

Nici mai cercarăm a ne spune
Cu vorbe vechiul nostru dor;
A noastre gânduri, de minune,
Se 'ntelegeau în limba lor...

Ce vorbe-ar fi putut să'nșire
Adâncul rost din ochii tăi,
Din calda, umeda privire
Și din surâsul tău dintăi!..

Ş'acum, pe gânduri, lângă tine,
Când amuțesc ceasuri întregi.
Și când te simt, frumos și bine,
Cum mă privești și mă'nțelegi,

Mă 'ntreb, de nu-i o nebunie
Să cred că tu ai răsărit
În viața-mi searbădă, pustie, —
De nu visez că's fericit :

O frică de copil m'apucă,
Și tremurând te strâng la piept,
Să nu-mi disperi ca o nălucă,
Și singur iar să mă deștept.

.

Aşa, apleacă-te spre mine,
Pe sănu·mi fruntea să ţi-o culci ;
Ca să te pot simţi mai bine,
Închide-ţi ochii calzi şi dulci;

Căci doar când îi sărut ferbinte,
Şi-ţi simt mânuţa ta prin păr,
Îmi luminează clar în minte,
Că eşti a mea într'adevăr ! —

ÎN FERICIRE

■ ■

II.

Ruteam să mă întunec stingher și fără parte,
Făr'a 'ndrăzni vr'o dată durerea să mi-o pun
În peritorul vuet al vorbelor deșarte :
Mi-aș fi 'necat în lacrimi, de tine'n veci departe —
Zadarnica-mi iubire, și visul meu nebun.

Dar te-ai uitat la mine atât de 'nduioșată,
C'ai răscolit adâncul vieții mele 'ntregi,
Și, ca dintr'o poveste trăită altă dată,
Fericitoare glasuri au prins să mă străbată,
La gândul plin de farmec că tu mă înțelegi.

Și mi-am legat de pasu-ți viața mea trudită,
Te-am urmărit ca umbra, — m'aș fi tărât pe brânci
S'aud o vorbă dulce de gura ta rostită,
Să-mi răcorești viața, atât de chinuită,
C'o umedă privire din ochii tăi adânci.

Azi ești a mea, frumoasă și sfântă întrupare
A celei mai iubite imagini ce-am visat,
Și 'n calea mea pustie, de mii de ani îmi pare
C'ai răsărit — și, galeși, topiți de 'nduioșare,
Lăsând asupră-mi ochii, la tine m'ai chemat...

Cu brațele întinse te-apropii bland de mine,
Și capul, greu și leneș la pieptul meu ți-l culci.
Înfiorat de farmec, privind pierdut la tine,
Te țin în brațe ceasuri uitate și senine, —
Tu-mi spui povești de-a tale amețitor de dulci,

Și simți a mele gânduri ferbinți cum te'nfășoară,
Cum fioros te arde suflarea mea de foc, —
Și, ca prin vis, viața ușor ni se strecoară,
În fericiri de basme trăite-odinioară
Pe țărmuri fermecate și pline de noroc...

ÎN FERICIRE

■ ■

III.

Ia nu-ți mai mistuì viața —
Adună-ți gândurile-acasă :
Noi ne iubim și ne 'nțelegem —
De celealte ce-ți mai pasă ? —

«Ne-am tulburà zădarnic pacea,
Ş'ar fi o pierdere de vreme,
De câte cumpene's în zodii
A ne 'ngriji — ş'a ne mai teme.

«Eu vreau să fii drăguț și vesel —
Căci ești al meu de-acu 'nainte
Îmi ești urit când stai pe gânduri,
Am să te cert, să fii cu minte.

Și m'ai certat frumos și dulce.
Ș'am înțeles că judeci bine.
Ca un copil cerând iertare,
Cuminte m'am lipit de tine —

Și toate gândurile triste
Le-ai stins c'o singură privire
Din ochii tăi aprinși de visuri
Și purtători de fericire.

In liniștea iubirei noastre
De azi vom sta, ca'ntr'o cetate.
S'om ascultă cu nepăsare,
De-a noastre ziduri cum se bate,
Ca valul întărtat de mare,
Eterna lumii răutate.

VECHILOR ATHENEIȘTI

■ ■

Acei ce v'ați legat viața
De-un vis frumos și fericit,
Pentru a cărui întrupare
Cu-atâta dragoste-ați muncit,

Voi toți, cari-ați păzit cu cinste
Stindardul sfânt ce-ați ridicat,
Și cari-ați pus întâia piatră
Acestui strălucit palat.

Puteți în adevăr fi mândri
Și fericiți c'ați izbutit:
A prins ființă visul vostru
De-acuma drumul e croit!..

Și ce răsplată glorioasă!
În templul ridicat de voi,
Sărbătorim un sfert de secol
Din lupta voastră de eroi!

De sigur a fost grea chemarea
Și lungă cale-ați străbătut:
Dar azi puteți întinde mâna
Și zice: «Iată ce-am făcut!»

Acestea's luptele ce-aruncă
Lumină'n calea tuturor,
Ş'acestea's marile trofee
Ce onorează pe-un popor.

Aicea pururea vor curge
Izvoarele de gânduri sfinte
De-aici va răsună trivoga
Deșteptătoarelor cuvinte;

Și roial generos de tineri,
Această gloată de recruți,
Ce umplu goulurile triste
Ale eroilor căzuți,

Atâtea forțe risipite
S'or încâlzi de-acelaș dor
Și'n larga tabăr'a vieței
Iși vor aduce jertfa lor,

S'or pune pace și iubire
În inimile cari gem
Sub valurile de 'ntuneric,
Ce'mping la ură și blestem;

Vor șterge vrajba dintre oameni
Ș'or face traiul mai senin:
Aceasta-i nobila chemare
A luptătorilor ce vin,

Ostași cu fruntea luminată
De raza unui ideal,
Vibrând de marea suferință
Și de suspinul general.

Acum și's ușile deschise,
Ia-ți locul viguros popor,
Ș'ascultă-ți însetat profeții
Cu ochii duși în viitor;

De-aicea vei ești mai mare,
Mai iubitor, mai solidar,
Căci toate patimile sterpe
Vor adormi 'n acest altar,

In care vei veni din lupte
Vieața să ţi-o răcorești,
Și'n care pururea va arde
Făclia minții omenești.

PE ALBUMUL D-rei...

De cei de jos—de morți—ce-ți pasă,
Stea ce te'nalți în fundul zării ?..
Ridică-ți raza ta și-i lasă
In întunericul uitării!..

Tu vei trăi 'ntr'o altă lume,
Departă pururea de mine, —
Ş'a mele versuri, ş'al meu nume,
Ca mâini ţi s'or păreă străine. —

A clipelor de-acum năluce,
De veci s'or scufundă 'n trecut,
Și — sigur — nici ț'ei mai aduce
Aminte, că m'ai cunoscut!..

La ce dar amintirii tale,
Aș mai cerși 'n desert o rază?..
La ce, pe-un mort, priviri de jale
Din ochi atât de dulci să cază!

De cei de jos — de morți — ce-ți pasă,
Stea ce te 'nalță în fundul zării?..
Te du ferice, și mă lasă
În întunericul uitării! —

TOT ALTE VREMI...

■ ■

Tot alte vremi s'așternut,
Din ce în ce mai rar
Icoane șterse din trecut
Incet și trist răsar.

In urma mea s'a 'ntunecat,
Cum nici n'aș fi trăit...
Mai clare's câte le-am visat
Și'n cărți le-am fost citit.

Și de-ar fi fost să nu te știu,
De mult puteam să mor —
Un beduin într'un pustiu,
Sub lună călător.

Dar chipul tău în veci mi-a stat,
Ca o lumină 'n gând,
Și ani întregi te-am așteptat,
De-atâta dor plângând.

Căci singura-mi iubire-ai fost,
Și singurul meu vis,
Ce 'n stepa fără adăpost,
O cale mi-a deschis.

In fine mi te-ai arătat,
Tu, chip frumos și sfânt; —
Pierdut, în fața ta am stat,
Cu ochii în pământ,

Gândind că s'ar putea să pleci,—
Stingher și dornic iar,
Să plâng în urma ta pe veci,
Chemându-te 'n zadar.

Tu însă te-ai înduioșat,
Și mâna mi-ai întins, —
De tine m'am alăturat
Și 'n brațe te-am cuprins...

De-acum nici voiu să mai ascult
La glasuri din trecut.
Ființa mea cea de demult
În noapte s'a pierdut.

În urmă stă un larg pustiu,
Un vis nelămurit.
Din tot trecutul meu nu știu
Decât că te-am iubit.

POCAINTĂ

■ ■

Daniil, bătrânul stareț,
Şade 'n iețu-i, răsturnat,
Chipul lui îmbracă umbra
Gândurilor ce-l străbat, —

Și cum stă, în rasa-i lungă,
Cuvios și neclintit, —
În tăcerea asta sfântă,
Ai jură că-i zugrăvit...

Numai dreapta lui, a lene
Răzemătă pe spătar,
Cum ar bate tactul vremii.
Se clintește 'ncet și rar :

Printre degetele-i slabe,
Țăcănid cad somnoros,
Din șiragul de mătănii,
Boabele de chiparos,

Și, în ritmul lor, trec umbre —
Amintiri din vremuri vechi —
Glasuri, vuete de clopot
Ii răsună în urechi.

Și ce haos, ce amestec
De vedenii și 'ntâmplări !
Se frământ-o lume 'n minte-i
Ca 'n adâncul unei mări :

Chiote de veselie,
Țupăeli de oameni beți —
Stricăciunea și desfrâul
Unei lacome vieți ;

Inhăitări de crai desmetici,
Trupuri goale de femei,
Ce-au hulit pe Născătoarea
Ş'au scuipat în fața ei ;

Gemete și chipuri slabe
De călugări chinuiți ;
Aur stors din suferința
Celor prosti și umiliți ;

Răfueli cu Economul :
«Gherasime, rău te porți !
Unde-i partea mea de mese
Și din leafa celor morți ?

Mie nu-mi plac hrăpitorii...
Ce-ți faci cruce ? Nu știu eu, —
Vinde sfintele odoare
Și plătește-mi ce-i al meu»...

* * *

Dar ce guri de foc se cască !
Vai, gheena s'a deschis...
Daniile, ia-ți ceaslovul
Și mai zi un paraclis !

Slăbănoag, îngenuchiază
Și, cu mâinile la piept,
Cată 'nfricoșat la slava
Celui milostiv și drept :

«Doamne, gura-mi păcătoasă
Nu 'ndrăznește-a te rugă, —
Ca un făcător de rele
Tremur înaintea ta.

Întinat îmi este trupul,
Sufletul nelegiuit ;
Şi cu gândul, şi cu vorba,
Şi cu fapta am greşit.

Insă mila ta e mare,
Eşti a toate iertător...
Nu lăsă în rătăcire
Şi în stricăciuni să mor.

Ci cu duhul gurii tale
Suflă, să mă izbăveşti,
Lămurindu-mi trupul, mintea,
De 'ntinările lumeşti.

Ştiutorule de inimi,
Ia aminte spre cel rău ;
Tinde-mi mâna nevăzută
Dintru sfânt lăcaşul tău,

Şi mă smulge, ca pe vameş,
Din cumplitul meu păcat,
Căci la tine mântuirea
Şi limanul meu îl cat!...»

* * *

Tremură bătrânul stareț
Şi, cu fața la pământ,
Stă în taină și cerșește
Indurarea celui sfânt.

Daniile, Daniile,
Mult ai râs și ai huzurit...
Unde-i rumâna Glafira
Să te vad'asa smerit !

M E L A N C O L I E

■ ■

Intristătoare povești, nespus de iubite 'ntr'o vreme,
Nu mai cercați a'mi vorbi de zânele voastre cu steme.
Mândre palate, viteji, și cai ce mănâncă järatic,
Stinsu-s'au toate de veci! Copilul de-atunci, nebunatic,
Nici nu mai cred c'am fost eu, — atât mi se par de străine
Sfintele mele-amintiri, — și'n lumile voastre senine,
Glasuri atâta de dulci zadarnic mai vin să mă cheme,
Intristătoare povești, nespus de iubite 'ntr'o vreme.

Bietele gânduri și-au ars aripele 'n para durerii;
Grele îmi par, ca de plumb, în vâlva atâtor mizerii.
Un întuneric adânc, și'un frig ca de moarte, m'apucă:

Caldă lumină, te-ai stins, — pierdutu-te-am, sfântă nălucă,
Ce-atât de mult te-adoram, încât m'așteptam câte-odată
Ca din povești să te rupi, și'n brațe-mi să cazi întrupată.
Ce fericiti am fi fost! Azi toate rămas-au pusderii, —
Bietele gânduri și-au ars aripele 'n para durerii!

Silă de ziua de azi, și teamă de ziua de mâne,
Asta e tot ce mai simt. — Dulci visuri, ce furăți stăpâne
Inimii mele, fugiți, lăsați-o deapururi pustie.
Ce să mai cate 'n deșert la vremuri ce n'or să mai vie!
Cadă uitarea de veci și'ntunece basmele-mi sfinte.
Pleacă-te, suflet sdrobit, durerilor, de-aci 'nainte!
Bunele visuri s'au dus, și atâta e tot ce-mi rămâne:
Silă de ziua de azi, și teamă de ziua de mâne!

DE LENDUM...

■ ■

Haide suflete, ridică-ți leghioanele de gânduri,
Şi'mbrăcate 'n za eternă întocmeşte-le în rânduri,
Bate-te cu tine însu-ți, sbuciumă-te nopți întregi,
Ca durerea ta în ritmul sfânt al versului s'o legi !

Şi m'asez să scriu la masa de hârțoage încărcată...
Mintea-mi arde 'nvălmășită — tâmpalele încep să-mi bată.
Am atins, abia, condeiul şi m'au apucat fiori...
Parcă văd cum stau la pândă, pătimași şi cărtitori,
Nevoiașii noștri critici — spadasinii damblagii,
Cari neputând să muște, morfolesc arta 'n gingii!

Trebui să respecți bontonul — să-ți gătești versul în frac,
Dacă ţii ca prin saloane să poți fi lumii pe plac.
Nu-ți lăsă simțirea caldă, plină, vie și întreagă
Să sbucnească, și veșmântul, care-i vine, să-și aleagă;
Ci ți-o 'mbracă 'n floricele, și-i dă 'ncunjur pe de parte.
Plângi, urăște și blestemă, după regula din carte.
Fii galant — nesocotește-ți patima 'n care te sbați,
Nu cumva să superi nervii criticilor delicați: —
Poezia e «un cântec dulce — un parfum ceresc!...»

De-aşa artă *parfumată* — o, vă foarte mulțumesc! —
Când mi-i inima 'ncărcată, și când gândurile 'n muncă
Bat și rup zăgazul păcii, și din matca lor s'aruncă,
Toate lacome — 'nsetate d'a ești din haos, clare,
Ferecate 'n cetluita versurilor încleștare.
Când viața mea întreagă mi-e în flacări, sbuciumată,
Nu cumva c'are să-mi fie grija, să deschid îndată
Și să văd, cum mă învață codul bunelor manieri
Să-mi vărs patima pe droaiia îngâmfaților bucheri,
Să apuc de piept pe falșii zei — să-i tărâiu din altar,
Și, smulgând masca științii de pe chipul lor murdar,
Să-i denunț în gura mare, ca să vadă 'ntreaga lume
Cine sănt acești iluștri hoți de slavă și renume!
O, lăsați-mă, cu nervii voștri de cucoană mare,
Voi ce vreți să-mi puneți arta la regim și la 'nfrânare,
Și-mi strâmbați din nas la toată vorba mai de-a dreptul spusă!

V'ar plăceà să şadă smirna, şi la colţ să fie pusă
Biata artă, ca micuţii cari nu's astâmpăraţi!...
A, atunci, şi voi, de sigur, aţi fi critici minunaţi!...

Țară, țară, zgomotoasă, ca o lavră , , , , ,
Ce-ai greşit, de vor toţi proştii slava să ţi-o nemurească?...

Iată droaia de nevolnici, straşnicii stihuitori,
Literaţi, ce pentr'o odă bagă muzele 'n fiori, —
Cântăreţi, lihniţi de pompe şi de sărbători solemne,
Cari ţin, cu tot prilejul, să s'arate, să se 'nsemne, —
Iată-i toţi, porniţi să iee nemurirea cu asalt:
Pentru ei nu-i poartă 'nchisă, şi nici scaun prea înalt
Sânt bătrâni cu barbe albe, tineri fără de musteţi,
Ucenici şi capi de şcoaiă, poeţi mari şi mici poeţi, —
Donchiuşoţi ce 'n a lor piele de mândrie-abia-şi încap:
Suliţi de carton în mâнă, şi cu chivere pe cap, —

Urieşi cu talpa 'n tină, şi cu creştetul în nori,
Dornici de eternitate şi de statui visători!..
Toţi împinşi de-aceeaş sete, pe volume 'ntregi călări,
Se 'mbulzesc — se duc, să spargă noaptea veşnicei uitări, —
Şi'n a gloriei lumină cu-a lor scrieri să răsară —
Să rămâe 'n nesfârşitul timp, ca nişte stâlpi de pară!

O, ridiculă cohortă de milogi neputincioși,
Ce spurcați cu-al vostru cântec graiul bunilor strămoși,
O vânturători de fraze, scripcari sarbezi și smintiți,
Nu veДЕi în ce mocirlă de prostii vă băлaciți?

Ce? Pentru c'ați pus la mustru niște biete vorbe goale
Ş'ați umplut, cu chiuita, de cerneal' atâtea coale,
Pentru c'ați scâncit la lună, ca toți barzii răsuflați,
Un amor străin, și patimi vechi, ce nu le 'nțelegeați;
Credeți că-i de-ajuns,—ca lumea să vă dea'n genuchi uimită
Şi în veci a ei uitare și dispreț să nu vă 'nghită?—
Dar de când nerușinarea, spuma frazelor umflate
Şi ridicula'ngâmfare — drept talent pot fi luate?
De când gloria se vinde, ca femeile de stradă,
Ori cărui neghiob, ce'n cale-i, cu ochi dulci vine să-i cadă?

Leneși, ignoranți, cu capul plin de fumuri și de pleavă,
Din nimic cum vreți să iasă și să faceți o ispravă?

Arta nu-i de voi. — In lături stârpituri făr' de simțire,
Ce dați zor lumii blajine cu de-a sila să v'admire!..
Dar la glorie'n ce vremuri și în care țar'ajung
Astfel de paiați de bâlciori și gușați de Câmpulung?

O bâigitori de fleacuri, lăutari nerușinați,
Ce dați busna pe la chefuri și părăzi, ca să cântați,
De v'ar scăpără o clipă mintea, să vă priviți bine,
Ați intră 'n pământ de scârbă, de oroare și rușine!..

NU CATA ..

■ ■

Nu cătă, mistuitoarei
Patimi stavlă să pui:
Lasă-ți doru 'n voia lui,
Tinereța călătoare-i.

Vremea dragostii s'a duce,
S'or preface toate 'n scrum;
Fericirile de-acum
Ti-or păreă, c'au fost năluce.

Anii grei or să se pună
Ca o negură 'ntre noi ;
Doar uitându-ne 'napoi,
Ne vom mai vedeà 'mpreună.

Lasă-ți frumuseță pradă
Caldelor îmbrățișări :
Te-ași topì în sărutări,
Ca pe-un flutur de zăpadă...

Ce frumoasă-i noaptea ! — Vină,
Dă-te roabă inimii ;
Viața lângă tine mi-i
Limpede ca o lumină.

Ca 'ntr'un vis plutind, ne-om pierde
Prin desisuri amândoi...
Sânt culcușuri dulci și moi
Sub copaci — pe iarba verde !

Malul somnoroasei gârle
Plin e noaptea de povești,
Focul lumilor cerești
În oglinda ei s'asvârle.

Peste unda-i călătoare
Ramuri salcia-și îndoae
Printre foi cernind o ploae
De lumini tremurătoare.

Vin, — sub farmecul de stele,
Pe-al meu piept fruntea să-ți reazimi
Cu-al tău zâmbet luminează-mi
Noaptea gândurilor mele!

Să privim pe fața apei
Tremurișul de văpăi;
Iară eu, în ochii tăi
Să văd cerul cât de-aproape-i;

Și sub buza mea ferbinte
Geana dulce să ţi-o tremuri
Să mai fim, ca 'n alte vremuri,
Iar copii fără de minte!..

IN PĂDURE

■ ■

Cum m'adâncește'n visuri lăuntrul tău feeric,
Și cât îmi pari de sfântă!.. Tu mă uimești, pădure,
Când pe sub bolți tăcute și pline de'ntuneric,
Las pașii să mă poarte și gândul să mă fure...
Cum m'adâncește 'n visuri lăuntrul tău feeric!..

Când mă adormi de farmec, în pacea umbrii tale,
Ce dulci vedenii, tainic subt ochi mi se strecoară;...
Se 'ntorc morții din groapă și vremile din cale,
Și iar mă simt copilul nebun de-odinioară,
Când mă adormi de farmec, în pacea umbrei tale,

Căci peste-a mele chinuri uitarea se aşterne.
Din vremi re'nvie basmul, şi-mi torn palate iarăşi,
Din aurul luminii, ce printre crengi se cerne...
Veniţi, crai din poveste, ne-om prinde iar tovarăşi,
Căci peste-a mele chinuri uitarea se aşterne!

Departe de-ale lumii dureri neîntrerupte,
Cătă-vom Cosinzene, ascunse prin palate,
Iar zmeii, pe la poduri, de-or stă cu noi să lupte,
I-om biruì, şi'n alte tărâmuri vom răzbate,
Departe de-ale lumii dureri neîntrerupte.

Incet... din fund de vremuri, un glas iubit mă chiamă.
Revino, cal năprasnic şi ştiutor de gânduri;
De dorul, ce mă arde, aprinde-te şi ia-mă,
Mai du-mă'n zbor, pe unde m'ai dus şi'n alte rânduri...
Incet... din fund de vremuri, un glas iubit mă chiamă...

Copaci bătrâni — amicii copilăriei mele,
Lăsaţi potop de frunze aicea să mă'ngroape,
În farmece de visuri şi'n pulbere de stele,
Să dorm sub straja voastră, în veci de voi aproape,
Copaci bătrâni — amicii copilăriei mele!

NUNQUAM RIDENTI

■ ■

*Giuli urechile, și, fluturând din cap,
Se depărtă bodogănid:
«Că multe lighioane, Doamne, mai încap
Și'n lumea asta... Însă eu mă prind
Că nu e alta mai netrebnică sub soare,
Ca secătura asta de privighetoare...»
— Stai frate, zice calul. Ce ți s'a 'ntâmplat,
De ești aşă de supărat?*

— Tu n'o auzi?.. Eu aş turbă să stau mai mult
Aici. Ce naiba! Nu ca să-i ascult
Acelaș și acelaș țârlâit,

Cu-așă de lungi urechi am fost cinstiț.
Ş'apoi — să-ți spun — pe lângă că nu-mi place
Dar, înțelegi că... nici nu-i serios,
C'o astfel de dihanie s'avem de-a face —
Eu, care lui Isus Hristos
I-am înlesnit intrarea în Ierusalim,
Şi tu — căci noi și la isprăvi ne potrivim —
Tu care duci la glorie 'mpărați, —
Noi, în sfârșit, de-atâtea fapte mari legați...
— Ci lasă-le păcatelor de fapte mari,
Şi vino s'ascultăm, — Aşa's de rari
Şi scumpe clipele aceste,
Când parcă zbori,
Când uiți că ai să mori,
Când ți se pare că trăești într'o poveste...
O, clipele aceste sănt aşă de rari!
Ş'un cântec e-un izvor etern de fapte mari.
Tu prea ești serios, de felul tău;
Nu știi să râzi — și asta-i foarte rău;
Nu-ți faci idee cât îți şade de urît
Când stai aşă posomorît.

Pe mine cântecul mă face visător,
Şi nu că's cine știe ce cunoscător,
Dar, uite, dimineața mai ales,
Când ronțăiu iarba 'nrourată 'n șes,
Şi când încep privighetorile,
De parcă plâng și florile

De-atâta viers, de-atâta duioșie —
Imi uit de toat'a neamului robie;
Cu mii și mii de ani mă 'ntorc în urmă.
Stăpân pe verzi pustiuri pasc, în turmă,
Neștiitor de frâu,
Pe 'ncântătorul țărm al unui râu
In care, noaptea, dorm minunile cerești.
O, caii năzdrăvani de prin povești,
Ce s'au ales la toate pricepuți,
Şi'n toate luptele biruitori,
De bună seamă că au fost crescuți
De mici în cântec de privighetori,
Ia!....

S'amândoi stătură.

Dar farmecul acesta mai presus de fire
Cu cât umpleă un suflet de iubire,
Cu-atât umpleă pe celălalt de ură.

T Â L C U L:

Să fii tu, cărtișo, judecătoare —
Ce zici?.. Minune-ar fi o lume fără soare!

ICOANE ȘTERSE

■ ■

Privesc dela fereastră gânditor,
Cum soarele se lasă'n asfințit,
De-asupra lui chenarul unui nor
Cu aur și rubin pare tivit.

Albastrul cerului acolo-i șters;
Din nor bizarre forme se desfac...
Cum le-aș așterne 'n ritmul unui vers!
Dar se topesc... Acum, parcă-i un drac,

In haină de argint înfășurat,
Stă drept și ține 'n mâna un stîndard.
Acu-i un urs... dar iată... s'a schimbat...
I-un popă — pletele 'ncâlcite-i ard.

O clipă-l văd cu brațele în sus,
Dar flacările lacome-l cuprind, —
Un nor de praf se 'nalță la apus,
Încet a nopții umbre se întind...

In pacea asta sfântă din amurg
Ce trist lucesc a cerului făclii !
Iar clipele vieții mele curg
Din ce în ce mai reci și mai pustii.

IUBIRE

■ ■

Iubire, sete de viață,
Tu ești puterea creațoare,
Sub care inimile noastre
Renasc ca florile în soare,
Și îmbătățe de-al tău farmec,
Ce peste lume se aşterne,
În tremurarea lor de-o clipă,
Visează fericiri eterne.

Din haos și din întuneric
Te-ai smuls, fecundă și senină ;
Al tău surâs de «alma parens»
Fu prima rază de lumină.

Și, de căldura ta, planeții
Treptat se desmorțesc, învie...
Pe toți ca într'o mreajă-i leagă
Universala simpatie.

Tu faci să circule în lume
Puterea ta de zămislire,
Și miliardele de forme
De-alungul vremei să se'nșire.
Viețile, ascunse 'n germani.
Din somn — cât le atingi — tresar,
Și toate 'n raza ta învie
Și toate mai frumoase par.

Prin tine, valuri de vibrații,
Din depărtatele planete,
Trezesc în sufletele noastre
Dureri și bucurii secrete;
Ș'acele nostalgiei ce-adesea
Ne vin fără să știm de unde,
Or fi ecouri ostenite,
Chemări din regiuni profunde.

E greu să-mi deslușesc ce cuget...
Dar tu-mi evoci o lume 'ntreagă,
De care nu știu ce putere
Ce doruri mistice mă leagă.
Mă simt mai bun, mai cald, mai vesel,
Viața toată mi s'arată
Frumoasă, și într'o lumină
Cum n'am văzut-o nici-odată !

Căci azi iubesc ; din nou îmi pare
Că e întâia mea iubire.
Natura 'mbracă pentru mine
Podoabe, ca să mă inspire :
Copacii înfloresc, — în aer
Plutesc mirezme 'mbătătoare, —
Acelaș dor, acelaș suflet
Palpită 'n fiecare floare.

Iubesc, și 'n clipa asta toate
Câte răsar în primăvară,
Sânt propriile mele visuri,
Aevea intrupate-afară.
Atins de farmecul vieții,
Mă simt o forță 'n univers,
Și glasul meu devine cântec,
Gândirea mea devine vers.

I.

Ce noapte blândă se scoboară
Peste pământul obosit !
Şi-i cald, ţăranii dorm afară, —
Ş'a noştri toţi au adormit
Eu singur stau ca un lunatic ; —
De-aţi şti voi gândurile mele !...
E-o lună — parcă-i ziua. Cerul
I-albastru tot, spuzit de stele.

Nici broaştele nu dorm. Ce sfadă...
Şi după glas le înțelegi
Pe cele mai cu greutate :
Or fi făcând şi ele legi.

De pe gunoae-aprinse fumul,
Molatic se ridică 'n cer,
Și caii la pășune sună,
Din piedicile lor de fier.

Departe-un fluer se aude,
Un cântec aiurit, duios,
Ce 'n note lungi, tremurătoare,
Suspină lin, misterios,
In sfânta liniște a nopții.
O stea alunecă de sus
Și tăeo dungă albă 'n aer...
Cine din lume s'o fi dus?

In capul satului e curtea.
Ce-or fi făcând acolo oare?
Or fi dormind — e miezul nopții.
Și ea?.. Atât de gânditoare
Și tristă m'a privit aseară!
Plânsese, ori mi s'a părut?
Ce-ar fi odată, mâna-i albă,
Când mi-o întinde, s'o sărut?..

Și 'n minte mi s'arată chipu-i
Atât de fraged și de bland.
Cu ochii mari, senini, albaștri...
Ascund în fundul lor vr'un gând?...
Şuviête blonde-i cad pe frunte...
Un păr bogat și mătăsos,
Ş'un gât, ce-ți dă fiori, ș'o gură...
Cum râde de copilăros !

O fi știind cât de frumoasă-i? —
Un liliac orbit de lună,
În sbor, de strășini se lovește.
Visez? Cine-a venit să-mi spună,
Ca ea 'ntr'o vagă așteptare,
Se primblă singură pe-afară?
La vremea asta să nu doarmă?..
Sânt basme nopțile de vară!

Se poate, gândurile mele
S'o fi atins, și ea 'n neștire,
Ca de o vrajă, tulburată
De această rază de iubire,

Să fi eşit să cate 'n stele
Tovarăşi de urît să-i ţie.
Şi plec. Un glas parcă mă chiamă...
Ştiu bine că i-o nebunie.

Sânt nouă case pân'acolo —
Şi cânii dorm în bătătură.
Păşesc încet, aud cum suflă
Puternic vitele sub şură.
Imi bate inima — m'apropiïu.
Zăresc ceva?... Ori mi se pare...
Ba da,— o umbră e în poartă;
Şi nici un semn, nici o mişcare...

Ajung în dreptul ei... Cum tremur!
Şi trec cu ochii în pământ...
Imi fac mustrări de stângăcia
Şi frica mea fără cuvânt.
Mă 'ntorc... Aş fi trecut s'acuma,
Căci pentru frică nu's poveşe...
Dar ea-mi şopteşte «bună-seara»...
Tot fetele mai îndrăzneţe!

M'abat — și... șovăind m'apropiïu,
Și toate-mi par ca într'un vis...
E o lumină uimitoare—
Tot cerul parcă s'a deschis
Copila aiurit zâmbește
Privirii mele arzătoare.
Țiu minte, că i-am zis atuncea:
...Să nu răcești... e cam răcoare...

Și 'ncet i-am pus pe umăr mâna —
Așa timid, tremurător...
Știi eu? Poate-a cuprins'o mila, —
Că s'a lăsat încetișor
Ca un copil, plecându-și capul
Pe pieptul meu să i-l mânghâiu :
«Ce dulce e!... Toată viața
Vreau lângă tine să rămâiu !»

Frumos îi mai miroase părul,
Miroase toată ca o floare.
Atâtă farmec și iubire
Imi arde inima, mă doare...

Ş'am sărutat-o mult şi lacom,
Am sărutat-o, scos din minţi,
Pe ochii reci, pe gât, pe gură
Cu mii de sărutări ferbinţi.

Târziu ne-am despărţit... cu 'ntoarceri,
Cu trăgăniri copilăreşti.
Ş'am urmărit-o cum se şterge,
Ca o minune din poveşti.
Şi mult am stat aşa, în noapte,
Să-mi desluşesc tot ce-am simţit.
Aveam în mâni căldura, forma,
Parfumul visului iubit.

In sat cocoşii prind să cânte,
De-asupra stelele clipesc.
Mişcarea lumei — intreruptă —
Reintră 'n mersul ei firesc.
Şi când a doua zi, pe haină,
Mirat, găsesc un fir de păr,
Pricepe că visul ce visasem.
S'a petrecut în adevăr.

Mă 'mbrac, mă pieptăn mai cu grijă.
Ce-i, Doamne, și iubirea asta!..
Acum, eu cred că ea mă vede,
M'acopere cu dulcea, casta
Și visătoarea ei privire.
Iubit de ea, mă simt frumos,
Și parcă nu mă'ncape lumea...
Ce mândru calc și radios!

Văd satu 'ntr'o lumină nouă.
Mă simt ușor, mi-e cald, mi-e bine,
Și oamenii, mai veseli astăzi,
Privesc cu dragoste la mine;—
Și toate par înfiorate,
În aer e o sărbătoare...
Natura, în extaz, palpită
Ca'n primul răsărît de soare.

Pricep... ea a deschis fereastra,
Și din albastra ei privire
S'a revărsat asupra lumii
O rază sfântă de iubire,
Și toate-au tresărît atuncea,
Ca de fiorul cel dintăi...
Iubito, farmecul acesta
Are ceva din ochii tăi!

II.

«Vezi, să ne scrii, cum 'ei ajunge...»
Şi mama 'n prag rămâne tristă.
Privirea mea caut' aiurea
O fluturare de batistă...
Mi's ochii înecaţi de lacrimi,
Şi trapul cailor stârneşte
Un nor de praf; în juru-mi totul
Se 'ntunecă, se 'nvălmăşeşte.

Pustie, nesfârşit de lungă,
S'aşterne vremea înainte,
Şi de pe-acum încep să-mi pară
Poveşti aducerile-aminte;

E-atâta fericire 'n urmă,
Ş'atâta-mi pare de departe,
Încât mă întreb dac'am trăit-o,
Sau am citit-o într'o carte.

Mă văd în larma dela şcoală,
Pierdut, neînțeles de nime,
Cercând neliniștea-mi ascunsă
Şi dorul să mi-l puiu în rime.
Vieața mea se 'nstrâinează
De tot ce se petrece-afară,
Şi s'adâncește, visătoare,
In calmul nopților de vară...

O, am să-ți scriu adesea, mamă,
Scrisori nebune, de prin stele,
Căci ştiu cine-o să le citească
Ş'o să priceapă ce-i în ele.
Tu, ascultându-le, vei crede
Că's basme de pe altă lume,
Şi nu vei bănuia nimica...
Vei râde, ca de nişte glume.

Iar dacă ochii ei albaștri,
Citind, se vor întunecă,
Şi pe obrazu-i trist şi palid
O lacrimă va lunecă,
Tu fă-te că nu vezi, şi las'o
De tine faţa să-şi ascundă,
Gândeşte-te că sănt departe,
C'aştept — şi roag'o să-mi răspundă.

III.

Cumplite's nopțile de iarnă,
Și lungi de nu se mai sfârșesc.
În urletele vijeliei
Sunt glasuri cari mă bocesc, —
Și mi-e urît, mi-e dor, mi-e jale —
Și întunericul de afară
Îmi face casa mai ursuză,
Singurătatea mai amară.

Tu nici nu bănuiești, copilă,
Ce dureroasă nebunie
S'abate 'n nopțile acestea
Peste viața mea pustie, —

Şi cum mă mistuiu, şi mă zbucium
Ca 'ntr'un ocean care mă 'nghite,
Pierdut şi neştiut de nimeni
În golul vremii neclintite.

Mereu pe-aceleaşi pagini caut
Un semn, ştiut mai dinainte...
A, iat'o filă îndoită...
Icoana ta-mi răsare 'n minte,
Te văd citind aceste rânduri,
Te simt gândindu-te la mine,
Urzind, pe-o clipă de iubire,
O lume de poveşti senine,

Te urmăresc în cartea asta,
Ca şi cum unele cuvinte
Ar mai păstră ceva din glasul,
Din respirarea ta ferbinte;
Ş'adesea când mă 'neacă plânsul
De-atâta dor, de-atâta jale,
Eu îţi sărut aici privirea,
Şi urma gândurilor tale...

Cine-a ţipat aşă?.. Cum tremur...
Pare c'aud un pas pe scară, —
Ascult, ţiindu-mi respirarea...
Nimic, — e vîforul de-afară.
O, liniştite nopţi de Iuliu,
Atât de limpezi şi albastre,
Unde sănăteţi?.. Voi, poezia
Şi farmecul iubirii noastre !

IV.

S'a luminat de ziua ; nu e
Țipenie de om pe stradă,
A mele's cele dintâi urme
In valurile de zăpadă ;
Sânt amețit de neodihnă, —
In gând spuiu versuri latinești,
Și, după fie-care strofă,
Mă'ntreb dacă mă mai iubești...

In clasă : dascălul, la tablă,
Măsoară calea dintre stele ;
Pe liniile lui mi's ochii —
Dar, unde's gândurile mele !

E vară, stau culcat în iarba,
Mirezmele de flori mă 'mbată,
Încet îmi lunecă pe frunte
O mâna albă delicată :

Te văd — privirea mi se pierde
În ochii tăi adânci și mari,
Și știu că ești a mea, și totuși
Parcă mă tem să nu-mi disperi.
Tăcerea, pajiștea, lumina,
Ne farmecă, ne înfioară ;
Vieața, inimile noastre
Palpită'n tot ce ne'ncunjoară...

De-asupra noastră două presuri
Pe-o ramură se giugulesc,
Și'n aer de plutesc mirezme,
E că și florile iubesc...
Figura ţi se luminează,
Și ochii galeși ţi s'aprind —
Ce gând iți tremură pe buze,
De mă privești aşă, zâmbind ?..

«Acum — ieși, tinere, la tablă
Și spune-ne ce-ai înțeles!»
Tresar... mă 'ntreb unde mă aflu...
Școlarii îmi fac semn să ies.
În hohotul de râs al clasei,
Privesc în juru-mi sastisit...
«Uitați-vă la el și-l plângеți...
Nenorocitul... a dormit!

CUM CURGE VREMEA...

■ ■

Cum curge vremea și ne'ngroapă! —
Ia vezi ce mare te făcuși:
Mai ieri, erai numai de-o șchioapă,
Când te pierdeam printre păpuși;

Când te dam huța pe picioare,
O minunică răsfățată,
Și te 'ntrebam care-de-care:
Ce ești mata — băiat, ori fată?

Parcă te văd, cum înainte
Ne ieși la toți, și 'n gât ne sai;
Mama-ți tot zice: *fii cu minte...*
Tu parcă altă grijă n'ai!

Zâmbind, dai gurii noastre pradă
Obrajii rumeni și rotunzi;
Și toate lași să ți se vadă,
Căci n'ai de ce să ți le-ascunzi. —

Sub scară, jos, într'o rochiță
Pân' la genuchi — aproape goală,
Spui vorbe dulci și dai guriță
Unui pisoi ce-ți toarce 'n poală.

Când ușile, ca de furtună,
Trosnesc, izbite de perete,
Ştim că vii tu, cea mai nebună
Și mai drăguță dintre fete.

Râzând, de toate cele plină
Pe mănușiți și pe obraz,
Tu umpli casa de lumină,
De fericire și de haz...

Firește, azi ești domnișoară,
Nu ne vorbim ca mai 'nainte...
Privirea ta mă înfioară,
De serioasă și cuminte.

Și totuși, nu știu cum îmi vine,
Când văd acești doi ochi ce cată
Aşa frumoși și mari la mine,
Și știu că-i sărutam odată!..

DORMI IN PACE

■ ■

Dormi iubito, dormi în pace. N'am venit să-ți tulbur somnul,
Nici să plâng... La ce-am mai plâng pe-adormiții întru Domnul!
Am venit să cuget. Uite, nicăiri nu pot mai bine
Gândurile să-mi desfășor, și să stau la sfat cu mine
În mai bun răgaz. Aicea, simt că's mult mai înțelept,
Ş'ale lumii toate, parcă le văd limpede și drept.
Cât de clare mi se 'nșiră toate din trecut, în minte,
Când de-a crucii muche rece îmi lipesc tâmpla ferbinte.

E uscat' acumă țărna, ce te copere, și mie
Parcă tot nu'mi vine-a crede că ești dusă pe vecie.
Uneori te țin departe și mă'ntreb de ce nu-mi scrii...
Dornic căutând în cale-ți parcă tot aştept să-mi vii,
A, cât de pustie-i lumea și viața fără tine!

Câte-o dată, stând aicea, la mormântul tău, îmi vine
Ca o furie nebună. S'as voi atunci, aproape.

Față'n faț'acolea, lângă peatra astei triste groape,
Să'mi descind' acela, care, cu puternica lui dreaptă,
Lumile le cărmuește, și'n văzduh astrii îndreaptă, —

Si eu, vermele din tină,

Să-i cer astfel socoteală — lui, isvorul de lumină :
Doamne, dacă nu se mișcă nici un pui de pe pământ
Fără știrea și voința ta, și dacă lău cuvânt
Este singura poruncă, cărei toate se supun ; —
Dacă tu ești drept, puternic și nemărginit de bun, —
Spune, — pentru ce adesea lovitura ta-i nedreaptă ?
Pentru ce ne surpi credința 'n judecata ta 'nțeleaptă ?
De-ce — fulger — cazi pe un templu, spinteci bolta ta sfînțită,
Și în țăndări crăpi icoana, Maicii Domnului trăsnită :
De ce-așterni omătul iernei peste floarea lui April,
Și un lințoliu pe obrazul visătorului copil ?
Pentru ce iai două inimi, căror tată zici că ești,
Și topindu-le în focul tinereței, le urșești
Dor cu dor să-și împletească, prinse 'n dragoste nebună,
Și când se iubesc mai dulce și-și fac visuri împreună,
Din senin îți vine-o toană : svârli țărână peste una.
Iar pe cea stingheră — neagra jale pentru totdeauna !

Doamne, iartă-i pe aceia cari 'ncep să se 'ndoiască.
Sânt dureri prea grele-adesea pentr'o inim'omenească!

O, de-ai ști cât am iubit-o și cât sufăr, m'ai iertă,
Că 'ntr'un timp pierdui credința în Dumnezeirea ta !

Eră Tânără, frumoasă. — Vai, și cum o mistuise
Boala. Parc'o văd, când mâna-i slabă întinzându-mi zise :
«Ce te uiți aşa la mine... M'am făcut urită... știu !»
Și 'ncepù să plângă ; — 'ntr'insa plânsul doar mai eră viu !
Ochii mari, dar stânși, subt alba-i frunte i se adâncise,
Și pe vinetele-i buze un surâs încremenise,
Cum păreă de 'mbătrânită 'n ne'mblânzita morții ghiară !
Când sub galbena lumină a unei făclii de ceară,
Iși da duhul, liniștită, ca un Mesia pe cruce,
Am simțit atuncea, Doamne, că din sufletu-mi se duce
Pân' și drojdia credinții ce-o purtam fiindcă tale. —
Și 'mi-am zis : — De sigur, pasul, pe-a vietii noastre cale
Nimeni alt nu ni-l îndreaptă : Dumnezei — ne sântem noi.
Lumea asta 'mbătrânită în mizerii și nevoi,
Singură se cărmuește. — Peatră, floare, astru, om,
Toate-au isvorit, în noaptea vremilor, dintr'un atom,
Rând pe rând, una din alta, fără știrea nimănui.
Tot ce Biblia ne cântă — de cât o poveste nu-i.
Iehova, erou din basmul Bibliei — iadul cu munci,
Îngeri, raiu... o 'nchipuire !...

Astfel cugetam atunci.

Dar, când părăsii odaia plină de înghețul morții.
Și eșii sub minunata boltă instelată a nopții,
Luna galeșă 'n văzduhuri, de apururi plutitoare,
Revârsă atâta fazmec, și 'n aşa sfântă splendoare,

S'arătă vederii mele, că mă 'nfiorai de-odată,
Şi-mi zisei: E cu puțință să fim tot dintr'o bucată!
Eu — clipa de lut, și dânsa — veșniciea de lumină!
Eu urăsc și plâng, ea trece zâmbitoare și senină...
Eu mă târâiu prin noroale, ea plutește' cer albastru...
Câtă depărtare, Doamne, dela vierme păn' la astru!
Dar cum lunecă prin stele, fără să le-atingă?... Cine
Măn' atâtea lumi cu pază, pe cărările senine?

O ce mic, și ce netrebnic m'am simțit atunci 'naintea
Marei străluciri, ce 'n raze-i inima-mi scăldă și mintea
Şi adânc smerit, cucernic, pocăit în fața lunii,
Slavă și 'nchinare-adus'am bunului stăpân al lumii.

Dormi iubito, dormi în tihă.—N'am venit să-ți tulbur somnul.
Am venit să-mi plec genuchii și-a mea inimă spre Domnul.

ÎN ÎNTUNERIC

Pe-o prăpastie mă legăn
Atârnat de-un fir de păr.
Mintea mea se zbate încă
Între vis și adevăr :

Dar mă 'nnec în intuneric,
Căutând să mă 'nțeleg. —
Cum aş vrea de tot trecutul
Gândurile să-mi desleg!

Nu's nebun, căci stau în casă
Liniștit, nimic nu sparg.
Și mi-i dragă casa asta,
E-un mormânt curat și larg.

Unde lucrurile mute
Ar avea atât de spus!...
Ah, a fost aici vieață,
Dragoste... Unde s'a dus?

Nu's nebun, — deși văd bine
C'aș avea cuvânt să fiu.
Sau... Nu mai pricep nimica..
Poate sănt... și nu mă știu.

Cine m'a strigat pe nume ?
Niminea... Mi-s'a părut...
Glasul cui să mă mai cheme ?
Umbra cui s'o mai sărut?...

Dar ce tropot se aude?
E vr'un călăreț grăbit,
Drept în fața casei mele
Călărețul s'a oprit!...

Vine moartea la fereastră,
Și cu degetu-i uscat
Bate 'n geam și mă deșteaptă...
A, de-ar fi adevărat!

D R E P T A T E

■ ■

Sfânt lăcașul dela Putna mândru strălucește 'n soare,
Glasuri de argint răvarsă clopoțele slăvitoare,
Străduind credința veche din mormânt s'o mai învie,
«Darnici Domni erau pe vremuri, lăudați de-apururi fie!...
Nestricat de viermi rămâne singur numele cel bun.
Darnici Domni erau pe vremuri» — toate clopoțele spun.

Ci aude Stefan Sfântul, lângă spada lui culcat,
Cum cântările slăvirii până 'n cripta lui străbat.
Și, făcându-și roată gândul peste câte-a fost trăit,
Strigă din mormânt dreptatea marelui nedreptășit:
«Domn am stat Moldovei mele, și norodului părinte —
Dragi mi's luncile, dragi codrii — toate apele mi's sfinte...

Dar străjerul Ior, și-a toate purtător de grijă, cine-i?
Cine duce 'n pace greul bogăției și luminei,
Și 'n războiu cine-i viteazul fără slavă, fără nume?...
Domnul milostiv de-apururi — cel mai darnic Domn din lume
E săracul. El palate și biserici, și podoabe
Fără preț a dat Moldovei — el, cu mâinile lui roabe.

El mi-a fost puterea 'n lupte, și în liniște norocul.
Când ștergeam de sânge spada, și vroiam vremea și locul
Biruinții noastre scumpe c'un dar scump să le cinstim,
El comori cără Sucevei, ziduri mândre să zidim,
El făcea 'n al clipei stâmpăr, cu durerea lui de țară,
Din pământ udat cu lăcrimi flori de aur să răsară!»

Domnul tace. — Sfântu-i nume în războiul vremii scut ni-i.
«Darnic e săracul» — cântă toate clopotele Putnii.

ETERNUL CÂNTEC

■ ■

E vechiu de când lumea, dar celui de-l cântă
Ce nou i-se pare!... S'ascultă uimit.
In el i-o legendă frumoasă și sfântă,
Și vorbele-o sfarmă cu zgomotul lor:
E cântecul inimii care-a murit,
Ș'al primului nostru amor.

E noapte, sănt singur, și iar mi-aud gândul
Cum, notă cu notă, mi-l cântă în taină.
Ce dulce-i... îmi vine să plâng ascultându-l...
De ce nu se poate odată să stern
Săraca și aspra cuvântului haină
Pe-al gândului cântec etern !

Ah, iată grădina... văd urmele mele
Pe prundul aleei. Pământul miroase,
Ş'albastru-i de cele dintăi micşunale.
Curg valuri de raze din cerul deschis ;
E liniște 'n aer, — și toate's frumoase,
Și toate le văd ca 'ntr'un vis.

Și crângile-atârnă 'ncărcate de floare
S'atingă pământul, — ai crede că's ninse
Subt alba podoabă ce tremură 'n soare;
Iar tu, ca din basme, de-odată-mi apari
Inaltă și sveltă, cu brațele 'ntinse,
Cu ochii tăi limpezi și mari...

Și ce-a fost pe urmă ?

Zadarnic ! Cuvintele 's tulburi și grele.
Se 'ntunecă 'n juru-mi, și cântecul moare.
Nici farmecul celor dintăi micșunale,
Nici zâmbetu-ți galeș, nici leneșu-ți mers,
Nici crângile albe 'ndoite de floare,
Nimic nu-mi mai scapăra 'n vers !

UNDE NI SÂNT VISĂTORII ?..

■ ■

Nu știu, e melancolia secolului care moare,
Umbra care ne înneacă la un asfințit de soare,
Sau, decepția, durerea luptelor de mai nainte,
Doliul ce se exală de pe-atâtea mari morminte,
Răspândindu-se 'n viață, ca o tristă moștenire,
Umple sufletele noastre de 'ntuneric și mâhnire,
Și împrăștie în lume o misterioasă jale,
Parc'ar sta să bată oara stângerii universale ;

Căci mă 'ntreb, ce sănt aceste vaete nemângâiate,
Ce-i acest popor de spectri cu priviri întunecate, —
Chipuri palide de tineri osteniți pe nemuncite,
Triști poeți ce plâng și cântă suferință închipuite,

Inimi lașe, abătute, făr'a fi luptat vr'o dată,
Și străine de-o simțire mai înaltă, mai curată !
Ce sănt brațele acestea slabе și tremurătoare ?
Ce's acești copii de ceară — fructe iștovite'n floare?..

Și în bocetul atâtor suflete descurajate,
Când, bolnavi, suspină barzii pe-a lor lire discordate,
Și când toți, în cor funebru, însirați la pragul muzii,
Iși ard mintea ca să spună c'au pierdut orice iluzii,
Blestemând deșertul lumii ș'al vieții, în neștire, —
Când își scaldă toți în lăcrămi visul lor de nemurire, —
Tu, artist, stăpânitorul unei limbi aşa divine,
Ce-ai putea să ne descoperi, ca un făcător de bine,
Orizonturi largi, ș'atâtea frumuseți necunoscute,
Te mai simți atras s'aluneci pe aceleași căi bătute,
Să-ți adormi și tu talentul cu-al dezgustului narcotic,
Ca în propria ta zonă să te-arăți străin, exotic?..
Cum, când ești aşa de Tânăr, e o glorie a spune
C'ai îmbătrânit și sila de viață te răpune,
Că nimic pe lumea asta să te miște nu mai poate,
Că te-ai zbuciumat zadarnic și te-ai săturat de toate?..

Știi tu încă ce-i viața? Ai avut tu când pătrunde,
Nu problemele ei vaste, încâlcite și profunde,

Dar un tremurat de suflet, licărirea ta de-o clipă,—
Când atâtea-ți schimbă vremea c'o bătae de aripă
In vertiginosul haos de priveliști, ce te'nșală,
Subt imensa și eterna armonie generală?..

Ești de-abia în pragul lumei. Ti-i aşa de sprinten gândul.
Câte n'ar ști el să prindă, în viață aruncându-l!
Câte frumuseți ascunse vi s'arată numai vouă,
Fericiti poeți: — natura, lumea pururea e nouă!
Pe subt ochii tăi tablouri lunecă strălucitoare,
Glasuri, și colori, și forme tu le lași să se strecoare,

Legănând a tale gânduri adormite, ca pe-o apă,
Când atâtea adevăruri nerostite încă-ți scapă!
Știu. Am fost și eu ca tine amăgit să cred că'n artă
Pot să trec la nemurire cu revolta mea deșartă;
Și cu lacrimi stoarse 'n silă—nu mi-aș mai aduce-aminte—
Am bocit și eu... nimicuri, ce-mi păreau pe-atuncea sfinte!..

Dar, când m'am uitat în juru-mi ș'am văzut că e o boală,
Și că toți începătorii, de abia scăpați din școală,

Ofiliți în floarea vârstei de-un disgust molipsitor,
Iși zădărnicesc puterea, focul tinereții lor,
Ca să legene'n silabe, pe tiparele găsite,
Desperări de porunceală și dureri închipuite,
Când am înțeles c'aceasta e o modă care soarbe,
Seva tinereții noastre, am zis gândurilor oarbe,
Ce-și rotiau peste morminte zborul lor de lileci,
Să s'abată, lăsând morții în odihna lor de veci,
Și din florile vieții să aleagă și s'adune
În neperitorul fagur adevăr și 'nțelepciune!
Câte nu's de scris pe lume! Câte drame mișcătoare
Nu se pierd nepovestite, în năprasnica vâltoare
A torrentelor vieții! Câți eroi, lipsiți de slavă,
Nu dispar în lupta asta nesfârșită și grozavă!
Și, sub vijelia soartei, câte inimi asuprite,
Câți martiri, pe cari vremea și uitarea îi înghite!

Și când lumea astă toată e o veșnică mișcare,
Unde cea mai mică forță împlinește o chemare,
Și când vezi pe-ai tăi cum sufăr, cum se zbuciumă și luptă
În campania aceasta n:are și neîntreruptă.
Tu, departe de primejdii, razna ca un dezertor,
Să arunci celor ce-așteaptă dela tine-un ajutor,
Jalea și descurajarea cântecului tău amar,
Și să-ți cheltuești puterea celui mai de seamă dar,
Ca să-i faci mai răi pe oameni, și mai sceptici și mai triști?
Asta vi-i chemarea sfântă de profeți și de artiști?..

Unde ni's entuziaștii, visătorii, trubadurii,
Să ne cânte rostul lumii și splendorile naturii?
Unde ni's sămănătorii generoaselor cuvinte,
Magii ocrotiți de stele, mergătorii înainte,
Sub credințile sfârmate și sub pravilele șterse
În gropând vechia durere, cu-al lor cântec să reverse
Peste inimile noastre mânăiere și iubire, —
Și cuvântul lor profetic, inspirata lor privire,
Valurile de 'ntuneric despicându-le în două,
Splendidă 'naintea noastră să ne-arate-o lume nouă!

NU-I DE-AJUNS

■ ■

Negreşit, eşti prea frumoasă.
Ce ochi mari!.. Ce gură mică!..
Cine n'ar putea să-ți zică:
Venere din valuri scoasă!..

Dar eşind, — sub val, vieața
Ți-ai lăsat-o să se 'nece;
Căci ca marmura de rece
Şi de albă-ți este fața.

Şi de aceea nu te mire,
Că 'n serate şi petreceri
Nici o inimă nu seceri,
Şi nu clatini nici o fire...

Cine firea să-şi aprindă,
Ş'a lui inimă să-şi plece
La o frumuseţe rece,
Ca răsfrântă din oglindă ?

Cine dorul să-şi încchine
Unei stătui ambulante !..
Sigur s'o găsi vr'un fante,
Să te-admire, să-ţi suspine,

Şi să-şi mintă lui şi tie;
Insă n'ei şti nici o dată
Dragostea adevărată
Ş'a ei dulce nebunie !

Căci n'ai zâmbet, nici privire
Dulce, galeşă, ferbinte,
Ca să scoţi pe om din minte,
Şi să turburi vr'o simţire.

Căci atât de nemîşcatu'i
Chipul tău, — şi 'n ochiu-ţi mare
Zace-atâta nepăsare, —
Parcă-i ochiul unei stătui !

Ori-ce dor e scris să moară,
Inima când ţi-o cunoaşte :
Frumuseţa ta de-l naşte, —
Nepăsarea ta-l omoară.

Ş'ori ce suflet, când te ştie,
Zice, trist, de-a ta fiinţă :
E-o frumoasă locuinţă,
Ce păcat că e pustie !

De aceea nu te mire,
Că prin baluri și petreceri,
Nici o inimă nu seceri
Și nu clatini nici o fire!..

Inimile vor viață,
Nu se frâng aşa'n neștire,
Cerșind pietrelor iubire,
Și foc sloiului de ghiață.

· · · · · · · · · ·
Venere, din valuri scoasă,
Cu ochiu mort — făr'o scântee,
E păcat că ești femee,
Și păcat că ești frumoasă!..

IN IULIU

■ ■

Qraşul doarme 'n miezul zilei,
Mocnit subt arşiţa de vară ;
Pustii sănt străzile şi mute —
Un cimitir într'o Sahară.
Iar noi, pândind mişcarea vremei
Pe călendarul din părete,
Cătăm la zilele de vară
Cum trec de goale şi încete,
Şi 'n aerul închis, ferbinte,
Ce-l vezi cum tremură în soare.
Tânjim de dorul altor locuri
Ca nişte păseri călătoare.

Ce mândru-i satu 'n care doarme
Copilăria mea 'ngropată...
Mi s'ar păreà un vis, iubito,
Cu tine să-l mai văd odată.

Haidem, — câmpiiile ne-așteaptă
Cu flori și cu covoare 'ntinse ;
Sub straja dealurilor 'nalte
Dorm șesuri leneșe și linse
Ca netezișul unei ape.
Și lanuri lungi de grâne coapte
Sclipesc ca aurul în soare.
Domnește-o liniște de noapte
Peste 'ntunericuri de codru :
Copacii somnoroci ne chiamă,
S'acopere iubirea noastră
Sub parfumata lor maramă.
Acolo's visuri fericite,
Răcoare și singurătate :
Culcați sub strășini largi de ramuri
In adâncimi întunecate,
Vom ascultă orga pădurii —
Foșnitul frunzelor în vânt ;
Viața, gândurile noastre
Ni s'or păreă un basmu sfânt ?

IERTARE...

■ ■

Ge frumoasă ești! Cu câtă voluptate își mlădzie
Trupul formele-i rotunde, și cu câtă grijă știe
Să-și păstreze 'n mersu-i leneș și în toat'a lui mișcare
Ritmul maestos, molatic, ca al unui val de mare!...
De pe ochii tăi mari, negri, umezi, înfiorători,
Când ridici genele grele, parc'ai disvăli din nori
Doi luceferi,—aşa, răpezi, două suliți de lumină
Din adâncul lor s'aruncă.

O 'nțeleg de ce suspină
Pe-a ta urm'atâtea inimi, de ce-ți stau atâția 'n cale
Ametiți de al tău zâmbet, robi ai frumuseței tale!
Tu, printre femei, ești zână fără de asemănare,
Chipul tău e răsărirea unui astru — când apare.

Și 'n lumina orbitoare a saloanelor, prin baluri,
Când păsești, ca o regină, spintecând a gloatei valuri,
Toți îcremenesc în urmă-ți, privind lacom după tine:
E un murmur lung de șoapte, de mirare, de suspine...

Cine-i fericitul, care e stăpân pe-aşa comoară ?
Cine-şi farmecă viaţa şi durerile-şi omoară
În beţia sărutării buzelor tale fierbinţi,
Suflet înecat în basme, uitător de suferinţi !

III.

A, se 'ncepe valsul. Eată, dintr'un pâlc se deslușește,
Nalt și voinic, un Tânăr; — legănându-se păsește,
Și s'apropie de tine. Tu — te-ai și sculat în sus:
Alb, rotund, frumos — a lene — brațul pe grumaz i-ai pus,
Și ca 'n sbor, ca 'n vis te duce, strânsă bine de mijloc;
Pe-al lui umăr își culci capul, — respirarea ta de foc
El o simte pe obrazu-i. Tu-i simți inima cum bate.
Molești de farmec, ochii vi se 'nchid pe jumătate,
Piept la piept, a voastre trupuri s'au aprins de-acelaș dor..
Ce 'ncleștare pătimașe!... Ce vârtej amețitor!
Părul, fața — de iuțeală — parcă vi le suflă vântul;
Doar picioarele, cu vârful, mai ating de-abia pământul.
Lumea stă și vă privește, cât sănteți de potrivici;
Inadins, parcă natura v'a făcut, să vă iubiți;

III.

Târziu, singură, trudită, în odaia de culcare,
Stai privind cum din oglindă chipul tău frumos răsare.
Foșnind, hainele desprinse de pe tine, curg grămadă,
Peste şolduri îți lași părul, ca o mantie să cadă :
Şi rămâi aşa — 'ncleştându-ți peste cap brațele goale,
Cu picioarele desculțe îngropate 'n blană moale.
Nu gândeşti nimic, şi totuşi simţi că te aprinzi la faţă.
Te 'nfiori ca de-o străină şi fără 'nțeles vieaţă,
Ce s'a deșteptat în tine ; parcă te sfârşeşti de-odată
Într'o lene caldă, dulce ; apoi iar tresai : — te 'mbată
Pofta strângerii în braţe...

Ah, atunci—ca prin minune.

De-ar eşि *el*, ca o roabă tremurând, i te-ai supune,
L'ai lăsă să te 'njosească, să te calce în picioare :
Cu ce drag îți-ai da vieaţă, dac'ar fi să te omoare
În aprinsa, fericita şi sălbatica 'ncleştare
A nervoaselor lui braţe!...

Ce nesuferită-ți pare

Liniştea odăii goale ! Vălmăşit îți trec prin minte
Valsul, tinerii, splendoarea, larma dulcilor cuvinte.
Trăsti şi obosiţi, în juru-ți, ochii cată dureros,
De-un suspin îți saltă pieptul, moi îți cad brațele 'n jos...
Şi te culci. Tot trupu-ți arde; ca de spaimă sănu-ți bate ;
Te 'ntinzi leneşa 'n răcoarea dulce-a pânzelor curate,
Şi 'nchizi ochii. Somnul însă, să te-astâmpere, nu vine,

Căci s'au pus atâtea gânduri stavilă 'ntre el și tine,
Căci ți-aprinzi singură capul cu vedenii felurite:
Te gândești la multe alte nopti, nespus de fericite,
Și te 'mbeți de voluptatea visurilor ce-ți însiri,
Pradă unor desfrâname și bolnave 'nchipuiri...

Unde's ochii arși de doru-ți să te vad'aşa, culcată,
Cu adâncă lor privire fioros să te străbată?..
Unde 's buzele 'nsetate, răsuflarea să ți-o soarbă?
Unde-i el, stăpân pe gândul și pe patima ta oarbă?..
Dar încet îți bate 'n ușă cineva. Tu, nemîscată,
Cu glas silnic ii strigi: *intră!*.. Sficios, în prag s'arată
Un bătrân pleșuv și gârbov, slab, nervos, și mic de stat.
Binișor inainteață — ți s'apropie de pat,
Cu evlavie-ți ia mâna, ca pe moaște, ș'o sărută;
Sub privirea lui duioasă tu stai rigidă și mută.
Cu ochi galeși îți cerșește un surâs, o vorbă bună,
Dragostea-i chinuitoare ne 'ndrăsnind să ți-o mai spună,
Și tacerea ta e plină de mustrare și de ură.
Vede bine că-i ridicul, ș'ar plecă — dar nu se 'ndură:
Lângă tine-i cald, și dulce, ș'un parfum, care-l îmbată;
Convulsiv îți strânge mâna, lacom nările-și dilată,
Și oftează.

O ce crudă ironie! Tocmai cine
S'a găsit să-și lege soarta și viața lui cu tine!..

• • • • • • • • • • • • • • • • • • •

Suflet zbuciumat de spasmul tinereții netrăite,
Și 'ncărcat de-o frumuseță dătătoare de ispite,
Poți să cazi, fără mustrare... Ale tale dulci păcate
Negreșit că și de oameni și de sfinți își sănt iertate!

PARTEA CEA MAI BUNĂ

■ ■

Stând la geam c'o floare 'n mâna,
Cată 'ntrebător spre mine :
«Nu-i aşa că-mi şade bine
Şi c'ai vrea să-ţi fiu stăpână ?»

Eu pricep — îmi plec privirea
Cu sfieală prefăcută :
«Cuvântarea ta cea mută
Mă învaţă ce-i iubirea.»

Ea la gură-și duce floarea,
Și 'nchizând din ochi, suspină :
Doar o clipă de luniină...
Ş'a plecat Ispititoarea.

Ca un cântec îmi răsună
Din departe amintirea ;
Și atât ni-a fost iubirea...
Poate-i partea cea mai bună.

LINIŞTE

(Amicului meu Delavrancea)

Tinere, ce-ți strângi în palme tâmpalele înferbântate,
Pe când mintea ta, în friguri, ca o flacără se sbate.
Năbușită înlăuntru, — dacă, după nopți de trudă,
Migălind vorbă cu vorbă, c'o 'ndărătnicie crudă,
Ai ajuns să-ți legi în stihuri vr'o durere, sau vr'un vis,
Nu-ți intemeia o lume de iluzii pe ce-ai scris,
Nici nu te 'mbătă de vorba cui ar stă să te admire! —
În dezordinea vieții încănd a ta gândire,
Și spărgând smalțul de forme și de amăgiri, ce-ascunde
Miezul urilor eterne ș'al durerilor profunde,
Vei vedea cât de fatală-i dușmânia celorlalți,
Când de-asupra lor talentul ți-a dat aripi să te 'nalți
Și când leneșa lor minte, dată pe gândiri ușoare,
Se împiedică de-o muncă ce-o cutremură ș'o doare.
Fermecați de-o ciripire liniștită și dulceagă,

Adormiți de vorbe goale, cum vrei tu să-ți înțeleagă
Versul încărcat de gânduri, și cum crezi c'au să te ierte.
Când ii smulgi din pacea frazei sunătoare și deșerte?..

Nu, nu te-așteptă să-ți fie cu flori calea sămănătă.
Munca de artist e crudă, și e trist'a ei răsplată.
Ars de-apurarea de setea formelor neperitoare,
Cu dorința ta — maestrul neputând să se măsoare,
Câte visuri nu-ți întuneci tu, cinstit preot al artei,
În descurajarea tristă de-a vedeă, cât de departe-i
Strofa ce-ai purtat-o 'n minte, de cea scoasă la lumină!..
Amețit, trudit, pe mâna capul greu și se înclină,
Și suspini amar de mila frumuseții, care-ți moare,
Zugrumată 'n încisoarea vorbelor ne'ncăpătoare.
Și dac'ai putut alege și 'ntrupă vre o icoană,
Din deșarta, viforoasa existenții tale goană,
Cum vrei tu, ca în pervazul altor minti, altă lumină
Imbrăcând-o, să rămâne tot icoana ta, senină?
Fiecare, în îngusta-i minte când va fi s'o prindă,
Strâmbă și mototolită, ca 'ntr'un ciob prost de oglindă,
Va vedeă-o 'n el, pătată de-a lui proprie prostie.

A, — sănt fericiți aceia căror nu li-i dat să știe
A creării dureri sfinte, și pe care ii îmbată

Ritmul generos, în care își scriu proza nesărată,
Toaca bunele silabe, și duioasa 'ncredințare
Că 'nsemnați cu stemă 'n frunte, ce-au scris ei e lucru mare!
Al acestora-i triumful: veșnic fețele senine,
Drepți, înfumurați, c'un zimbet protector, privesc la tine.
Ei sănt veseli: au o gloată de naivi, ca să-i admire,
Și se 'ngrașă de prostie, de noroc și nesimțire.
Căci cuvintele blajine și nimicurile lor,
Desmierdând frumos urechia, cad în gustul tuturor.

S'or găsi și pentru tine, suflet generos și mare,
Ş'incă mulți, ca să-ți arunce un cuvânt de 'ncurajare.
Vei aveă cinstea să intri și prin casele bogate,
Unde ți-or întinde mâna, c'o 'ngrijită bunătate,
Doamne mari, cari-și vor face ochii mici ca să te vadă.
Tineri parfumați, de spirit, sclivisiți ca de paradă,
Și domni gravi, plini de afaceri, ce te-or întrebă discret:
Cam ce sumă să câștige cu-a lui versuri un poet!..

Și vei stă cu ei la masă... A... dar ia aminte bine,
Că 'n bonton sănt pravili grele pentr'un necioplit ca tine.
Te păzește să nu vatămi a lor gusturi rafinate.
În discuții — ori ce-ar zice — lasă-i, dă-le lor dreptate.
Anecdata, calamburul — acolo fiind la preț,

Cată-le prin almanahuri, și vei trece de isteț.
Pân'atunci, neavând spirit, nu prea 'ntinde vorba multă ;
Nici să taci aşa într'una, căci tăcerea ta-i insultă...

După masă — se 'nțelege — doamnele te vor rugă,
Cu obișnuitul zimbet, ca să le citești ceva.
Tu, mișcat de-atâta cinstă, îți scoți foile îndată,
Sficioas, cătând la lumea ce 'mprejurul tău stă roată,
Te închei frumos la haină, și... începi. — Una suspină,
Alta râde, face semne, și s'aplecă spre vecină.
Conversația începe : de copii, de slugi, de rochii...
«Are haz» șoptește gazda, spionându-te cu ochii.

«Uf, ce ànost! Cine-i àsta?» într'un colț se 'ntreabă două.
«De, închipuie-ți, săracul !.. de povești ne arde nouă ?

.....
«A, s'a isprăvit !..» Din vorbă se 'ntrerup, pentr'un moment ;
Fiecare se silește să-ți arunce-un compliment :
«Inspirat ați fost de muze !.. Prea frumoasă poezie !»
Nu uită c'aci se cere să roșești de modestie.—
Datoria ta făcută — poți să te retragi cuminte
Doamnele-și reiau în pace vorba lor de mai 'nainte.

Spune-acum, dacă-ți surâde o asemenea viață,
Și de crezi că e o soartă fericită și măreată,
De-a lăsă acestor oameni dreptul să te umilească !
Căci, pentr'un sărac, ce simte, nu e rană sufletească
Mai grozavă, de cât mila rea și disprețuitoare,
Cu care-l privesc bogății din deșarta lor splendoare !
Ce ? Atâtă timp să cauți dureroasa întrupare
A unei lumini de-o clipă ce 'n viața ta răsare,
Și din haosul de gânduri s'alegi sfintele icoane.
Ca să faci frumos cu ele la boeri și la cucoane ?
Dar ar fi să te cutremuri de disgust și de rușine,
Când ai știi cu ce 'ngâmfare, ce de sus privesc la tine
Toți neghiobii ce-ți dau mâna socotind că-ți fac onoare !
Și mai vîi să 'nfrângi disprețul nesimțirei zimbitoare
Ș'al biletelor de bancă — cu ce-ai scris — cu ce-ai gândit ?
Cine vrei să te 'nțeleagă, saltimbanc nenorocit ?..

A, nu-ți tăvăli talentul prin saloanele bogate,
Unde capul nu gândește, unde inima nu bate
De cât dup'o anumită și stupidă învoială —
Unde omul i-o păpușă, și viața o spoială !
Fugi de zimbetul fățarnic și de strângerea de mâină
A acestor măști, ce firea omenească o îngână...
Fugi. — E-un vicleim ridicul, monoton din cale-afară :
Veșnica deșărtăciune ține capătul de sfară !

Suflet încat de gânduri sfinte și neperitoare,
Lasă-ți clipele vieții înțelept să se strecoare,
Răsărind de pe-a lor urme, dungi neșterse de lumină ;
Și de vrei să-și dee arta mângâarea ei senină,
Ca un pusnic te înhide în odaia ta săracă,
Și dorinților deșerte poruncește-le să tacă :
Lumea ce ai fost visat-o neaflând-o nicăirea,
Caută-ți în tine însu-ți liniștea și fericirea.

M A M E I

■ ■

Din vremile apuse s'atât de fericite,
Aducerile-aminte adesea mă 'mpresoară.
Ce de viață 'n urmă!... Ca un potop mă'nghite
Pusderia de visuri, pierduta mea comoară
Din vremile apuse s'atât de fericite!

Cum se desfac, din noapte, icoane vechi și sfinte!
Și ca din cărți, trecutul, fantastic mi s'așterne;
Atâtea dulci videnii îmi picură în minte,
Cu durerosul farmec al pierderei eterne!...||
Cum se desfac, din noapte, icoane vechi și sfinte!

Figura ta cuminte, duioasă și senină,
Răsare, scumpă mamă, din vremile acele,
Ca o madonă sfântă, scăldată în lumină.
Ce clară stă 'n pervazul copilăriei mele
Figura ta cuminte, duioasă și senină !

O lene grea se lasă din cerul cald de vară.
De soare-i plină casa. Tu 'ncet, pășind pe scânduri,
Lași storurile groase, și dai muștile-afară.
Apoi, prostii de-a mele ascultă și cazi pe gânduri.
O lene grea se lasă din cerul cald de vară.

Curg valuri mari de umbră și se 'mpânzesc pe vale.
Din șes, privim, spre cîdru, cum soarele se 'neacă.
În miroslul de iarbă, tăcuți păsim agale,
Și bolta răcorită, mai jos, parcă s'apleacă,
Curg valuri mari de umbră și se 'mpânzesc pe vale.

Stai dreaptă 'n strana vechei biserici de la țară ;
Eu bat la sfinți, mătănii, și-i pup, și-i rog cuminte,

Cum blândelete-ți povețe de mic mă învățară.
Tu, palidă 'n estazul înduioșerii sfinte,
Stai dreapta 'n strana vechei biserici de la țară.

Din cărți cu slovă veche și cu figuri frumoase,
O lume ca de visuri, cu totul minunată,
Mi-o scoți, și pe 'ndelete, începi a mi-o descoase
Cât farmec e 'n această vieață, adunată
Din cărți cu slovă veche și cu figuri frumoase !

La patul meu, tăcută, veghind neadormită,
Incet, pe fruntea-mi arsă de friguri, mâna-ți luneci,
În mine 'ji stă vieața... întreaga ta ursită;
Și după cum mi's ochii, te bucuri sau te 'ntuneci,
La patul meu, tăcută, veghind neadormită.

Din căți copii pe lume's, nici unul nu-i ca mine.
Și cât mă vezi de mare în planurile tale!...
La zodii chiar, s'arată cum am s'ajung de bine,
Și ce măriri m'așteaptă în norocoasa-mi cale!
Din căți copii pe lume's, nici unul nu-i ca mine...

Ce dureros se stinse deșarta-ți aşteptare!
Pierdut, te văd, din cruda vieții vijelie,
Nenorocită mamă, și plâng că nu's în stare
O slabă mângâere să-ți dau, cât de târzie, —
Ce dureros se stinse deșarta-ți aşteptare.

De fiul tău de departe, stingheră și trudită,
Ne mai având puterea de-a te rugă și plânge,
Azi își privești, cu silă, vîeața amăgită,
Cum a rămas pustie și cât de trist se stânge,
De fiul tău de departe, stingheră și trudită.

Ca pete mari de umbră pe-o miriște uscată,
Așa, pe-a noastră urmă, trec stoluri lungi de gânduri.
Nimic nu mai există din câte-au fost odată.
Ş'asupra noastră anii pustii trec, rânduri-rânduri,
Ca pete mari de umbră pe-o miriște uscată.

SONET

■ ■

Sânt zece ani. Ce curios îmi pare
Aspectul lucrurilor vechi, uitate !
Ca dintr'un somn, de-odată deșteptate,
Parcă privesc c'un aer de mirare...

Mai strâmtă-i casa, toate's micșorate,
Mă uit ca'n vis, și caut prin sertare,
Nimicuri scumpe... inima-mi tresare
De-o sfântă și duioasă pietate.

Aceleași cadre împodobesc păreții,
Din rame, cată lung și trist la mine :
Povești pierdute 'n haosul vieții,

De farmecul de-odinioară pline,
Imi readuc parfumul tinereții...
Parfum de flori crescute pe ruine.

SONET

■ ■

Lăsați-mă singurătății mele
'Mi-albește capul, în vîrtejul lumii.
Pe frunți de valuri stă cununa spumii,
De mult ce se frământă între ele.

De visuri inima pustie nu mi-i...
Senin mă urc pe-a lor înalte schele,
Străbat albастre văi, plutind prin stele,
Pământul ducă-și droaia lui de mumii!

Tihnit, ascult a gândului poveste,
Mă'nșel și cred că tot ce-a fost, mai este.
Ce dulce-i astă amăgire-a vieții !

Tăceți s'adorm, nu voiu să prind de veste,
Că mi s'a stins văpaia tinereții,
Ş'asupră-mi anii grei 'și-aștern nămeții.

SONET

Din nou coboară-te 'ntre noi, Isuse,
Căci iarăş turma ta e rătăcită,
Şi iar se 'ntinde noaptea cea cumplită
A vechii uri, de Tine-atunci răpuse.

De-abia se mai zăreşte ca prin sită
A măntuirii stea. Dar cât de sus e!
Se depărtează parcă... Cine spuse
Că stingerea ni-i singura ursită.

O, vino, iubitorule de oameni,
In sufletul bătrânei lumi să sameni
Din nou credința cea mântuitoare...

Cunoaște-l-vom? Plecă-vom fruntea oare,
Când întinzându-și mâniloamândouă
Asupră-ne, va zice: «Pace vouă!»

SONET

■ ■

Gât ne iubiam, și cum credeam odată
Că-i un amor ce nu se va mai stingă,
Că tot ce'n gândul nostru se răsfrângă
E-o lume veșnică s'adevărată !

De multe ori, dorința de-a te strângă
La piept mai caldă, mai pasionată,
Imi deșteptă o grijă 'ntunecată :
«Când voi mur...» și tu 'ncepeai a plângă...

Poveste-i azi, și nici măcar nu-i tristă
Căci totul s'a sfârșit pe nesimțite ;
Nici urmă din ce-a fost nu mai există.

Vezi tu, ce de iluzii risipite !
Un semn, o fluturare de batistă...
Și ca un val uitarea ne înghite.

S O N E T

■ ■

Dar nu 'nțelegi, că e cu neputință
O clipă să mai gust din cele duse?..
Cu farmecul durerilor răpuse,
Din preajmă-mi fugi, deșartă năzuință !

Astâmpără-te, dor de vremi apuse,
Prilej de nesfârșită suferință!..
S'a stins, cum nici n'ar fi avut ființă.
Frumosul vis, ce-atât de drag îmi fuse!

Uitare, vin' cu liniștea ta dulce,
Zi gândului că-i ceasul să se culce :
E noapte, stinge lampa amintirii ;

Lumina-i bate 'n criptă de morminte...
Intunec-o, s'adorm de-aci 'nainte,
C'am zis de mult adio fericirii !

SONET

■ ■

Vînd s'asvârl șuvoaele de vale,
Pe deal stă zarea de brânduși albită.
În aer 'i-o căldură liniștită,
Pe bolți un nor de-argint se rupe'n pale.

Sar apele din matca prididită;
Un cocostârc, pe mal, pășește-agale,
Dând spaimă'n broaștele ce-i fug din cale.
Ies aburi calzi din pajîștea 'ncropită,

Şi nici un sloiu n'a mai rămas pe gârlă ;
Doinind, s'aude trişca de la târlă,
iar mieii, strânşi în cârduri, sburdă'n soare :

Pământu 'ntreg, ca'n prima-i dimineaţă,
Se umple de lumină şi vieaţă,
iar inima-mi se 'ntunecă şi moare.

SONET

■ ■

Gâți ochi frumoși și visători, poete,
N’or fi plângând pe versurile tale !
A, de-ai putea să le’nsoțești în cale,
Te-ai consolă, văzând cu câtă sete

Le sorb fecioarele sentimentale,
Cum te’ndrăgesc — zeu palid cu lungi plete,
Și-și torc iluzii, și dorinți secrete,
Și basme dulci, din cântecu-ți de jale !

Pe cartea ta se'nvață să suspine
Âtâtea inimi gingașe, curate...
Tu nici le știi. Instrăinat de tine,

De dor te mistui în singurătate;
Doar filele, de sufletul tău pline,
Strâng amintiri duioase — flori uscate.

SONET

■ ■

M'am regăsit. Ce dor mi-eră de mine —
Copilul visător de altă dată !
Mă simt plutind — privirea mea 'nsetată
Se pierde 'n orizonturi largi, senine.

De-acum, ispititorî în van mai cată
Viclenii ochi... îi știu atât de bine !
O, nu mai tremur când mă uit la tine,
Și azi te iert, căci rana-i vindecată.

Iar visul tău — ca pânza Penelopii —
Se țese ziua, noaptea se distrămă...
Noian de întuneric ne desparte !

Zadarnic zâmbitoare te apropii
Și glasul tău tremurător mă chiamă —
Tot mai străină-mi ești — tot mai departe...

SONET

■ ■

Din tot ce ne-a fost drag mai înainte
Povești rămân și cântece 'nvechite ;
Ne fură clipele, pe nesimțite,
Din flori mirosul — senzul din cuvinte :

Şi'n liniștea 'nserării — ce ne 'nghite,
Ca frunzele uscate pe morminte,
Se scutură aducerile-aminte
Pe inimile noastre ostenite.

Ruini săntem, — și orice gând ne doare,
Căci e făcut din temeri și regrete.
Te blestemăm — și totuși, cu ce sete

Intindem buzele tremurătoare,
Vrăjita-ți undă să ne mai îmbete,
Vieață — pururea fermecătoare !

SONET

■ ■

Ge mult aş vrea să mai iubesc odată,
Să simt din nou a vieții primăvară,
În drumul meu pustiu să mai răsară,
Ca din povești, o zână adorată.

Să scriu răvașe lungi, și'n orice sară
Să trec pe la fereastra-i luminată,
S'o văd la geam, cum umbra și-o arată,
Și ore 'ntregi s'aștept să-mi mai apară.

Din ochii mari, privirea ei ferbinte
Asupră-mi bland și dureros să cadă,
Și'ntr'un suspin ea să-mi citească gândul...

Frumosu-i chip să farmece-a mea minte,
Și ca pe-un astru'n sufletu-mi purtându-l,
Să fiu copil, și visurilor pradă!

SONET

• •

A revenit frumoasa primăvară;
Copacii parcă's ninși de-atâta floare;
Dorinți copilărești, renăscătoare,
Fac inimile noastre să tresără...

Iubire e în razele de soare,
Și farmec în a codrului fanfară,
Și visuri dulci în liniștea de sară :
In cer și pe pământ e sărbătoare.

Ascult, privesc, respir cu lăcomie,
Căci toată frumusețea asta-mi pare
Că niciodată n'are să mai fie !

Și's fericit, c'am fost o clipă 'n stare
Să simt, în marea lumii armonie,
A gândurilor mele intrupare.

S O N E T

■ ■

Vrăjit, tot sesul clocotește 'n soare,
Și-i svon — e nuntă mare 'n lumea mică :
O pulbere de glasuri se ridică
Din mii de guri, un templu-i orice floare.

Tu n'ai iubit — nu știi ce va să zică
Puterea asta 'n veci renăscătoare.
Și totuși o presimți, — căci visătoare,
Te strângi de brațul meu, parcă ți-e frică ;

Clipeşti — şi buzele, nesărutate,
Iţi tremură, ca'n somn, de-o aiurire,
Şi inima neliniştită-ţi bate...

In jurul tău palpită 'ntreaga fire ;
Iar florile's aşa de parfumate,
Că'n clipa asta tu respiri iubire !

LA VATRA RECE

■ ■

I.

Qblonitu-mi-a fereastra
Gerul, cu-a lui flori de ghiață,
Și, în toată casa asta,
Eu sănt singura viață.

Dac'ar fi un foc în sobă,
Mi-ar păreă că sântem doi,
Aș mai sta cu el de vorbă,
Mai uitând cele nevoi :

Ne-am pricepe 'n de noi plânsul,
Eu cenușă, — el scântei,
Câte nu mi-ar spune dânsul
Din poveștile cu zmei!

Anevoie vremea trece,
Când urîtul greu te-apasă.
Ce ursuză-i vatra rece !
Parc'aș sta c'un mort în casă.

II.

Se aude 'n horn nebunul
Viscol, aprig vâjiind,
Și din strășini, câte unul,
Țurțuri rupti cum cad plesnind.

Sună 'n crengile lovite
Uscat zgomot ca de oase,
Și vârtejuri, răpezite,
Bat în ușă mâniaoase.

Se arată 'n neguri luna,
Albe stelele clipind, —
Și de ger s'aud într'una
In pod corzile trosnind.

Mi-ar prii, pe-o aşa iarnă,
O 'mpetrită amortire
Indelung să mi s'aștearnă
Peste cuget și simțire :

Să adorm—capul să-mi scutur
De povara cugetării...
Cât aş da, să văd un flutur
Tăind para lumânării!

TRADUCERI

DIN

ADA NEGRI

De cât-va timp Italia pare a intră într'o nouă perioadă de înflorire, de glorioasă primăvară artistică, vădită mai ales prin manifestarea puternică și plină de o impunătoare originalitate a literaturii ei. În pleiada de talente cari au determinat în anii din urmă această fericită mișcare literară, Ada Negri — de abia de curând intrată — ocupă un loc de frunte. Până mai acum vre-o doisprezece ani nimeni nu știă de existența ei. — O biată fată dela țară rămasă de mică fără tată, crescută în necazuri și în sărăcie, muncește, invață — mai mult singură invață — și, la vîrstă de 18 ani, izbutește să fie numită învățătoare la un sat — neașteptată bucurie pentru mama ei, ale cărei mâini slabe de boală și de bâtrânețe nu mai puteau munci pentru două guri, — bucurie stricată însă, udată și asta de lacrimi, căci, neputându-și părăsi casa, e nevoie să se despartă pentru cine știe câtă vreme, de mica, de scumpă ei Ada, — și atâtă are.

O curte largă și murdară, care e și ocol de vite, în fund o casă mică, veche, o odăită afumată, cu căraie de ploi pe păreți, printre ferestrue de hârtie deabia pătrunde pușină lumină; și cea mai de seamă mobilă e o ladă cu cărți, care slujește noaptea de pat, — iată locuința sărmenei învățătoare dela Motta-Visconti, iată primul conac în aspra cale a vieții, primul adăpost al aceleia care, peste pușină vreme, avea să dea Italiei cele mai atingătoare, cele mai calde, mai generoase, și mai pasionante versuri ce s-au scris vre-o dată. De-aci porniă Ada în fiecare dimineată,

adesea pe zloată, frământând noroiul cu bocâncii ei mari și grei până la școală, să învețe alfabetul pe cei 80 de copii ai satului tăcut, depărtat și sălbatic, în care trecerea unei trăsuri eră un eveniment. De-aci și-a trimes Ada primele versuri, primele bătăi violente ale inimii ei de poetă, la «Illustrazione Popolare» — un fel de «Gazeta Săteanului» a Italiei.

Între străini, necunoscută, neînțeleasă și neiubită de nimeni, pătrunsa și vibrând toată de adâncile suferință ale poporului, mai mult decât de propriile ei dureri, ea a simțit de timpuriu misterioasa tresărire a geniului, și inima ei caldă de Italiancă și de poetă a scos, dela primele încercări, accente de o mișcătoare sinceritate, strigăte de acelea pe care numai durerea adevărată știe să le dea, versuri ce par a zbucni din sufletul unui popor întreg. Iată pentru ce, nu numai în Italia, dar și în străinătate, în Franța mai ales unde e atât de admirată, când vorbesc criticii despre ea, o numesc cu drept cuvânt, la «prophétesses du peuple».

La început poezile ei, publicate numai în «Illustrazione Popolare» au trecut aproape neobservate. Tocmai după vre-o doi ani, când au prins a fi reproduse și de alte reviste, cunoșterea entuziasm al Italienilor a tresărit la acest glas nou, care știă să cânte așa de răsunător și într-o limbă așa de frumoasă pasiunile, durerile și aspirațiile Italiei moderne. Și atunci s'a pornit un adevărat pelerinaj; profesori, deputați, literați, ziariști, admiratori din toate ungheurile țării s'au dus la Motta-Visconti să vadă, să cunoască pe geniala lor poetă. Mai visă ea, sărmăna, în acel infern de copii sgomotoși și neastămpărați, că va fi într'o zi atât de sărbătorită!

Astăzi Ada Negri, în vîrstă de 34 de ani, este una din cele mai simpatice și mai glorioase figuri ale Italiei, în al cărei camp literar sănătatea femei de mare talent. E profesoară la o scoală secundară de fete din Milano, s'a căsătorit cu un fabricant bogat, și a rămas aceeași poetă, prietenă săracilor.

«ȘI CEI DIN URMĂ CA ȘI CEI DINTÂI»

■ ■

Așa a zis El. La apus, departe,
Strălucitorul cer al Palestinei
Eră 'necat în sânge.
În dreptul soarelui se grămădise
Nor peste nor — păreă că e ruina
Unei cetăți cu turnurile 'n flăcări.

Și'n tragicul apus, pân' și tunica
Și manta lui Isus aşa de albă,
Cu foc păreau tivite.
Peste deșert, pe mare, peste codri,
Peste cei mici, îngenunchiați în rugă,
Peste durerile smeritei gloate,

Tună dumnezeescul glas în vastă
Mușenie : « Cel ce-a gemut în umbră,
Mâine va zâmbi 'n lumină.
Și orbilor li se va da vederea ;
Cei slabî și obidiți și singuri — mâine
Vor huzuri în slavă... »

Cine flămând și'n frig și fără sprijin
S'a abătut la praguri ne'ndurate.
Cine-a cerșit iubire
S'a plâns de-apururi, neiubit de nimeni,
Cel ce, fără de vină, a fost durerii
Și hulilor dat pradă,

Cu flori de mirt încununat păși-va
Pe căi de raze și farmec pline,
Unde-i aevea visul ;
Și beat de libertate, beat de soare,
Printre maslini va merge spre lumina
Domniei viitoare !

• • • • • • • • • • • •

Sus cei nenorociți și slabî, sus robii,
Sus, sus cei umiliți, sus asupriții,
Sosît-a ora sfântă, —

In numele lui *Dumnezeu* te scoală,
Popor de sclavi, fă-ți scut din acest nume,
Învinge, iartă, du-te !...»

Așa vorbi El. Gloatele și cerul,
Bâtrâni palmieri, și văi și ape
— Ascultau. În iuru-i
Femei, îmbrobodite 'n lungi marame,
Cătau cu ochii umezi, însetate,
Spre visul unui viitor de pace.

Și sub pământ, și'n vastul săn al mării.
Sămânța veacurilor viitoare
A tresărit la glasu-i.
Spre cer nălțând divinu-i cânt, cu ochii
Senini îmbrățișă El universul,
Zâmbind... și Crucea-l așteptă în umbră.

ÎN NOAPTE

■ ■

Un cântec tremură în depărtare :
E un duios și cald glas de femei,
Și ajunge 'ncet, misterios, la mine
Printre salcâmi în floare — de departe.

Un sfânt miros de smirnă 'mbâlsămează
Livezile-adormite de-al tău cântec,
O, neștiuto, sub imensa boltă,
O suflet ce vorbești în întuneric !

Cine ești? Ai greșit, ai plâns vreodata
Lâng'o ființă scumpă 'n agonie?
Pe pulberea iluziilor stinse
Te 'ncinge dorul de pustietate?

Și ce mister de dragoste și milă
Mă face să-ți fiu soră 'n clipa asta,
O, neștiuto, subt imensa boltă,
O suflet ce vorbești în întuneric!

TIE, MAMĂ...

■ ■

E drept, sănt tare. Pe stâncoasa cale.
Credinți — fășii din inimă-mi lăsat-am ;
 Și totuși, cu mândrie,
Pășesc spre luminoasa auroră.

Am înfruntat loviri de pretutindeni,
Invidii lașe, uri întunecate.
 Durările opus-am
Răbdarea a o sută de vieți !

Și, suferind, în veci n'am scos un gemăt ;
Nimic nu-mi pleacă fruntea, nici gândirea,
 În adevăr sănt tare :
Eu sănt stejarul neclintit de vânturi.

În cântu-mi tremură iubirea sfântă
De oameni și de lucruri, creatoare,
 Eternă ca sămânța,
Ca sărutarea soarelui, fecundă.

O, mamă, binecuvântează-mă !
Tu singură mă întărești în luptă,
 Când mă înneacă plânsul
De nu mai știu liman, nici mângâere ;

Când simt, ca într'un groaznic labirint,
Că mintea mea se zbate 'n intuneric,
 Și straja mea — virtutea
Ce-mi dă curaj și forță — stă să moară,

Te chem — și atât de mândră și de mare
Mi-apari, cu blânda, nobila ta frunte,
De ani încununată
Cu vițe albe și strălucitoare ;

Așa senină mi te-arăți în calmul
Dumnezeesc al bătrâneții tale,
Tu ce dureri cumplite
Ai înfruntat, stând drept în fața morții ;

În ochii tăi i-atâta bunătate,
Și atâta 'nțelepciune ai în față,
Și'n zâmbet, și 'n mișcare,
Că eu mă simt, prin tine, renăscută ;

Și trup din trupul tău mă'mbracă iarăș,
Putere din puterea ta, o, Sfânto !
Resaltă 'n mine mândrul
Stejar sălbatec neclintit în vânturi.

CEAS DE LINIŞTE

■ ■

Din cer cad sărutări în noaptea asta. —
Încet, ușor ca fulgii de zăpadă
 Cad sărutări de dragoste
Din cerul luminos și cald de vară.

Cad lin pe ochii cari 'n întuneric
Întrezăresc fantome de iubire,
Pe ochii triști și rugători în cari
Mai licărește-o rază de speranță.

Cad lin pe trupuri albe, neatinse
De mirele-așteptat ce nu mai vine.
Gingașe trupuri, candele uitate,
Pleoape ce se 'nchid de-ascunse doruri.

Cad lin pe inimile turburate
Ce 'n frigurile 'n veci nepotolite,
În setea fericirii negustate
Suspină cerșind umbrelor : iubire !

Din cer cad sărutări în noaptea asta
Tăcute, 'ncete, bine-cuvântate,
Astâmpără suspinele,
Sorb lacrimile ce'n deșert se varsă.

FĂRĂ RITMU

■ ■

Trece prin odaia 'nchisă
Tainicul fior al serei.
Clapele 'nsuflețite suspină
Sub albele-ți degete, Nice
Şi tu ești în alb îmbrăcată
Ca o fantomă. — Cântă.

O palido, palido, eu ştiu că 'n curând ai să mori ;
C'atuncia când tusea te 'nneacă
Îți iai dela gură batista pătată de sânge.
Tu nu-mi vorbești, cânți.
Nu-ți văd fața, nu-ți văd ochii
Visători în care pâlpâe-un dor de sărutări,

În cari parcă tremură o lacrimă
Pururi :
Văd rochia-ți albă,
Văd părul tău lung de mătase,
Și simt sufletul, sufletul,
Sufletul tău, Nice, ducându-se 'n note.

E Beethoven. Când el plăzmuia
Acea sfânt'armonie,
Tu nu trăiai, Nice, eu nu trăiam încă :
Dar opera ce-o 'ncheag'un artist
Lumea, cât lume-i, o soarbe
Ş'o face carne și sânge al ei :
Şi astăzi, mai mult decât orice cuvânt,
Muzica asta rosteşte
Ceeace simți tu, ceeace simt eu. — Cântă.

Spun acordurile grave
Ascunsa ruin'a trupului tău aşa de frumos,
Mistuit de boală.
Spun tinereța-ți ce nu vrea să moară,
Spun că tu ești soție,
Și spun că tu ești mamă,
Și copilașu-ți îngână primele vorbe gingăse,
Și tu pentru el, pentru el,
Ai vrea să trăești...

Tu nu-ți întorci capul :
Nu-ți văd fața, nu-ți văd ochii,
Ochii tăi visători în cari pâlpâe
Un dor de sărutări,
În cari parcă tremură o lacrimă.
Pururi.
La pământ mă 'nchin și sărut haina-ți albă,
Eu femee — ție zeiță,
Ție ce mâni ai să mori.
Și-mi spun acordurile grave :
Tu ce rămâi în lume, tu de iubire 'nsetată,
Nu pierde vremea, nu pierde vremea, iubește :
Iubește pe cei obidiți și despeраți,
Tu, slabă și singură,
Pentru cei slabî și singuri, fii vrednică și tare.
Fă ca ne'ndurata moarte
Să caște trupului tău groapa
Când sufletul
Răspândit în sfârmături tremurătoare,
Desfăcut în milioane de-atomî luminoși,
Va fi mângâiat
Betele inimi zdrobite și singure 'n lume.
Iubește — nesfârșit e-amorul,
Căci nesfârșită e durerea.

MUTARE SILITĂ

■ ■

Sărmanii oameni, n'au plătit chiria,
Şi boarfele în drum li-s aruncate :
Sărăcăcioase haine — ţoale rupte...
Mutarea asta pare-o agonie.

Şi ploaia curge batjocoritoare
Pe zdrenţe vechi pe mobile mâncate
De cari, descoperite, ruşinoase.
În ele e un suflet care plângе.

Și patul cugetă la desmierdarea
Ce-a ocrotit și care-a dat durerii
Doi copilași plăpânci cu mâini de ceară
O, blăstămat amor al săraciei!

Si țipă 'n vânt: Cine-a dat drept femeei
Flămânde, slabe — pentr'o sărutare —
O viață nouă în infern s'asvârle?
La cei săraci, iubirea e o crimă.

Sub ploae carul scărțăe; urmându-și
Ruina 'ncet, un muncitor pășește,
Cu fruntea 'n jos, uscat, mut de durere,
Si ochii triști, nici mai privesc în urmă.

Si lângă el femeea, ostenită,
Cu doi copii de mâna. În tăcere,
Se duc mereu — și nu știu nici ei unde,
Si ploaia-i biciuește fără milă.

Un chin cumplit, ce pare c'amenință,
Mocnește 'n sdrențele îngrămădite,
In carul vechiu ce gême și trosnește,
In cei patru pribegi cu chipuri slabe.

S'acea mizerie ce 'ncurcă drumul,
Acele mobile stricate, roase,
Ce prin noroiu spre viitor se 'ndreaptă,
Par începutul unei baricade.

LOGODNICA

■ ■

El zise: «Plec — și munții și oceanul
Or să despart'a noastre brațe 'ntinse.
O, cugetă la mine 'n vremea asta!

Așteaptă-mă. Pe inimile noastre.
Uitarea 'n veci nu-și va întinde somnul.
Iubirea noastră, suferind, va crește.

Și ea — a așteptat. Minute, ceasuri
Și luni și ani, ani lungi de dor, de lacrimi,
Trecură făr' o rază, făr' o floare

In păru-i de fecioară, des și negru.
Și când de pe-al ei chip căzù podoaba
Și dulcea strălucire-a primăverii,

Ș'o sbârcitur' adâncă pe figură-i
Rânji (căci picătura sparge piatra)
El — în sfârșit — din depărtări se 'ntoarse.

Dar nu sbucnì nici lava înfocată
De sărutări, nici vechea lor iubire.
Ea lung privì stăpânul, și el sclava,

Să-si mai găsească formele-adorate
Odinioară... Si 'nlemnii stătură
Cu ochii în pământ. Părăgini triste

Prăpastia 'ntre ei se redeschise.

C O P I L

■ ■

Neliniștit, pipernicit și palid,
Născut dintr'un fierar și o țesătoare,
Lăstar de nevoești, crescut la umbra
Unei locomobile.

Desculț, cu gâtul gol, cu bluza ruptă,
Eră frumos cu ochii lui sălbatici
Nici nu-i păsă de șuerul violenii
Cu roți strălucitoare:

Copil pierdut într'un infern, micuțul,
Fugea printre mașini și căngi, sburdalnic;
Orice curea parcă voiă să-l prindă
Ca gura unui șarpe;

Ș'orice cârlig parcă voiă s'apuce
Trupșoru-i fraged, în bucăți să-l rupă.
Ș'orice burghiu păreă că vrea să-i spargă
Mânușa-i delicată.

Și el — prin întuneric și primejdii —
Trecea zâmbind, biruitor și teafăr:
Printre ocări murdare și blesteme
Trecea curat și vesel.

Când seara toropea ca o sfârșală
Pe lucrătorii ameții de muncă,
Ș'o greutate se lăsă pe pieptul
Femeilor trudite,

Când țesătorii, palizi, trași la față,
Tăcuți și triști lăsau din mâna lucrul,
Printre mașini se auzia în triluri
O voce dulce, clară.

Cântă copilul. Micul nebunatic
Al locului de muncă și durere,
Cu mânele la spate — un imn pe buze,
Și'n piept — cruda ftizie.

Puțin câte puțin slabì. — Cumplit e
Pentru copii zăduful greu, și praful,
Și aerul stricat ce 'nveninează
Și gura și plămânii.

Puțin câte puțin se stinse. — Crudă-i
Pentru copii corvada — ea usucă
Gingașul trup, și săngele i-l suge
Mereu și fără milă!

Lâng'o mașină, ce mugia turbată,
Căzù 'ntr'o zi, micuțul — leșinase.
Indată două brațe-l ridicară
Aşa de slab și palid!

Mașina își urmă cu nepăsare
Ingrozitoru-i urlet, ca un monstru:
Tremurător se auzia în umbră
Suspinul unei mame.

* * *

In fundul sălii — un pat alb. Acolo
Stă palid'o figur' aşa de blandă!...
Copilul nebunatic al uzinei
Se stinge, sărăcuțul.

Se stinge de ftizie. I-se rupe
De tuse pieptul. Trupul lui i-o umbră.
Crescù în încisoarea unei fabrici,
Ca 'ntr'un spital să moară.

Aduceți soare, dați un pic de soare
Acestui biet copil trăit în umbră,
Ce n'a gustat o clipă de plăcere
In scurta lui viață !

Vreă libertate : scumpa, sănătoasa,
Nebuna libertate a pădurii,
Acest copil ce n'a știut pe lume
 Nici joc, nici sărbătoare.

Dați aer, aer dați-i să respire...
Acești plămâni uscați și slabii cer aer,
Cine-i răpi lumina, câmpul verde,
 Comorile de visuri,

Copacii înfloriți, și veselia,
Și sfântul farmec al copilariei ?
Cine-a ucis în acest prunc pe omul
 Chemat la marea luptă ?

Tăcere... Moartea-și poartă prin odae
Fioru-i rece. În pătcean, slăbite,
Zac membrele subțiri, în neclintire.
Tăcere. Ce trudit e!...

Tresare, gême. — Poate că visează
Ingrozitorul huet al mașinei,
Și roțile năprasnice, și sborul
Curelelor imense ;

Și — speriate — oasele-i pe moarte,
Iși amintesc robia strămoșească...
Copile, nu te teme. Ți-e sfârșită
Durerea. Dormi în pace.

NU TE MAI ÎNTOARCE...

■ ■

Nu, nu te mai întoarce. E zadarnic!...
S'a stâns adâncă, sfânta mea iubire.
Prea mult mă chinuiă. S'am biruit-o,
Am mutilat-o toată,

Cu dinții și cu unghiile-am rupt-o,
Am omorât-o, uite! Acum tace.
În fine tace. Și săngele în vine
Mai potolit îmi bate.

Şi noaptea pot dormi. Nu mă mai vaet
Chemându-te, pierdută. A, ce bine-i !
In liniștea aceasta nesfârșită
Mi-i inima 'mpăcată ;

Şi ţese, ţese 'n firele uitării
Odihna-mi scumpă. — Nu te mai întoarce —
Să te urăsc voiu, cum řtiui odată
Să te iubesc, nebună :

Să te urăsc pentru-ai mei ani în floare
Ce ţi-i jertfii în chinul aşteptării ;
Sărmană tinereță fără parte,
In umbră istovită !...

A... dar în ură suferi : plângi în ură...
Şi eu... l-aş avea veşnic înainte,
Urându-l veşnic. — Nu mai am putere
De luptă, nici de lacrimi ;

Vreau liniște — tacere-adâncă. Faceți
Să tac 'acolo 'n fund sinistrul gemăt, —
E cineva acolo 'n fund, un dușman,
 Un bolnav ce se vaită :

E cineva strivit de-o greutate,
De-un chin de care nu poate să scape,
E-un suflet ce se zbate, cere sprijin,
 Și nu vreă să se stingă !

MUNCITORUL

■ ■

In nrma mea se deșteptă orașul. —
În ceața dimineții
Orașul, ce hrănește și lucrează,
Își începeă iar munca-i uriașă.

Eră un svon de glasuri ne 'nțelese,
Un vălmășag, ș'un huet
De uși deschise, șuere de trenuri,
Și urlete de roți învârtitoare.

Erà nebuna, zgomotoasa goană
A forțelor umane
Spre munca ce dă pâine și scăpare
Și nalță 'n vânt nenumărate steaguri.

Lumină erà 'n toate, sub fiorul
Serbării dimineții
Păreà că iau și lucrurile aripi ;
Râdeà pe toate fețele speranța

Când l-am văzut. — Erà puternic, chipu-i
De gânduri palid, nobil,
Se ridică frumos c'un aer mândru,
Pe-un gât de bronz neștiutor de lanțuri.

Grumaji de taur, umeri de sălbatec,
Privire îndrăzneață :
Ce bogăție de viață 'n pieptu-i,
Ce flacări de curaj și de iubire !

Ca un biruitor, cu pasul falnic
Înaintă 'n lumină.
Şi inima 'mi spunea : o fi Trimisul...
Poate că el, în strigătul mulțimii,

Atlet strălucitor, ca 'ntr'o arenă,
Va 'ngenuchiă pe monştrii
Ce ţin poporul rob și 'n întuneric —
De viții și de anemie putred!...

O dulce-i, dulce-i să te știi iubită
De el, să-l aştepți seara
Lângă mesița 'ntinsă, cu duioasa,
Cu sfânta grij'a dragostei ce-așteaptă.

Pe largu-i piept sfioasă să-ți pleci fruntea
La calda sărutare
A celui care luptă și muncește,
Să-l fericești, și un prunc să-i dai — odraslă :

Și-acest lăstar iubit, depozitarul
Virtuților paterne,
Să fie cuibul dulcilor speranțe
Senina bucurie-a bătrâneții ;

Și să visezi prin el continuată
În veacuri viitoare
Robusta ras'a celor mulți și harnici,
De pace și dreptate însetată,

Curata ras'a robilor de astăzi,
Ce veselă va strânge
Recolta libertății din durerea,
Din sângele strămoșilor rodită ;

PROLETAR

■ ■

Inalt, vânjos, brun cu cămașa ruptă,
Cu umeri lași, puternici,
De lucrător fierar sau de soldat,
Incet deschise ușa cu sfială, —
Eră un proletar.

«Cer să muncesc, sănt sănătos, sănt vrednic,
Și duc la osteneală,
Am două mâini de fier. Viu de departe,
Și's două luni de când la ori-ce ușă
Bat și mă rog zadarnic».

Cine-i răspunse — nu-mi aduc aminte.

A fost un *nu* scurt, rece,
Ca de un junghiu se întunecă la față,
Și glasu-i stins de-abia putù să 'ngâne,
Parcă 'necat de lacrimi:

«Te rog, pe tot ce ai mai sfânt pe lume,
Nu mă lăsă să plec,
E 'ngrozitor să ți se 'nchidă ușa
Când ești flămând. Te rog în scumpul nume,
Al celor duși din lume.

Indură-te. De crezi în Cel de sus,
Nu mă lăsă să plec.
Și eu am dreptul să muncesc. Cer muncă.
E un păcat să lași pe-un om pierzării,
Când crezi în Cel de sus !»

Cine-i răspunse — nu-mi aduc aminte,
A fost un *nu* încet spus.
Se cătină o clipă pe picioare.
Apoi plecă, tăcut, cătând în jos,
De-abia pășind, în silă.

Induioșată-l urmării cu ochii.

Se depărta sărmanul
Cu pași înceți, în calea-i aspră, tristă,
Flâmând, pierdut, sub raza niferbântată
A soarelui de Iuniu.

El dispără, — dar ca prin vis urmându-l,
Văzui cum pribegiește,
Pierdută forță — braț desprețuit;
Și înainte, înainte, palid,
Pribegieag rob al durerii.

Prin sate, prin orașe, pe la fabrioi.
Cerșindu-și loc de muncă,
Purtându-și forță, foamea pretutindeni,
Pururi gonit, — apoi căzând de trudă,
Invins, chemându-și moartea !

Plângând! îmi îngropai în palme fața,
Și 'ncet şoptind: iertare!
Simții a veacurilor rătăcire,
Și remușcarea lumii și rușinea
Greu apăsându-mi pieptul.

LA ȚARĂ

■ ■ ■

Đă-mi un țăpoiu, o sapă, ori o greblă :
Eu nu mă sperii de zăduful verii.
Sub sărutarea soarelui fierbinte
Voiu să muncesc la țară.

Aşa, cu mânecele suflecate,
Cu gâtul gol, cu fusta prinşă 'n bete,
A câmpului smerită şi grea trudă
O 'ntâmpin fără grijă.

Aici aş vrea pe palidele doamne,
Cu zâmbet ostenit, cu mâini de ceară
Sărmane frunze vîntului lăsate,
Flori răsărîte 'n umbră ;

Pe bolnavii de visuri şi de streche
Pe trântorii netrebnici, gură-cască,
Puhavi de somn, slăbiţi de trândăvie,
Fantome 'njobenate.

Jos diamantele ! Pe foc corsetul,
In care pieptul stă ca floarea 'n seră !
Să cerem soare, aer, sănătate :
La țară !... Hai la țară !...

Ce față de viață e în gliea
Pe care sapa o răstoarnă neagră :
Seminți, insecte, cuiburi de iubire !...
Ca 'ntr'o eternă goană.

Curg sucurile 'nvietoare, supte
C'o sete veşnică, de rădăcină,
De trunchiuri și de frunze 'naripate —
Pământul brun li-i doică.

Comori sănt de verdeață, și de hrană,
De buna hran'a spicului de aur
Copt în tăcere și cu 'mbelșugare
La soarele lui Iuliu :

Flori roșii, vesele 'ntre spice,
Respiră larg și râd triumfătoare,
Păringu-și toarce din pământul umed
Tulpini subțiri și 'nalte.

Din iazuri își scot capul nuferi galbeni ;
De flori păsunile's împestrițate,
Și aerul te-adoarme de mirosul
Fâneților cosite.

Un suflet bate 'n orice fir de iarbă,
In tot atomul din văzduh i-un suflet
Şi toate, c'o superbă voluptate,
Se 'mbrăţişează 'n soare.

La țară ! Hai la țară ! Să străpungem
Mănoasa coaps'a mamei din vechime,
Să-i smulgem bogăția ei de fructe
Comoara ei de spice :

Noi vrem cununi de trandafiri, vrem pâine
Şi vinuri dulci cu zâmbet cald și galben !
Nedreapta bogăție să se verse
În valuri largi pe lume ;

Şi zâmbetu-i să fie pretutindeni :
În mucedul bordeiu ca şi 'n palate :
Că noi săntem cu toţii fii naturii,
Si muncitori cu toţii.

Aici, sub cer, în soare ! Înainte,
Cu săpi, cu furci, cu greble, cu topoare,
Noi preoții puterii s'ai naturii,
 Noi, cei frumoși și vrednici !

Ah, cum se umflă pieptul și răsuflă,
Și'n vine clocotește-un sânge proaspăt !
Un fluviu nou de gânduri luminoase
 În creer se revarsă.

Nu mai e jale, nici urît, nici grijă,
Nu mai e lipsă, nu mai sănt războaie
Totu-i mișcare, dragoste, speranță
 La țară ! Hai la țară !

FLOAREA GÂNDULUI

■ ■

Din potiru 'n care tainic își deschide
Ca de aur prăfuite-a ei petale,
O gingașă micșunică în tăcere
Mă fixează c'o privire gânditoare.

Am văzut eu altă dată doi ochi galeș
Visători cătând la mine, ca și dânsa :
Acei ochi pentru vecie s'au închis.
O iubire cu lumina lor s'a stins.

De-i adevărat că morții re'nviază
În tulpinile copacilor, în seva
Firilor subțiri de iarbă, în potirul
Parfumat al florilor strălucitoare.

Micșunică ce mă farmeci cu privirea
Gânditoare și duioasă ce-o cunosc,
În tulpina ta trăește visătorul
Ce 'ntr'o vreme depărtată m'a iubit.

D U R E R E A

■ ■

Ast'noapte-mi apărù la căpătâiu
O zgripăuroaică slută,
Cu ochiul crunt, și c'un pumnal la șoldu-i,
Se aplecă asupră-mi. Imi fu groază.
Șopti : «Eu sănt Durerea.

«De azi voi fi, copilă sfiicioasă,
De-apururi lângă tine,
Sî pas cu pas, ca umbra, pân' la moarte,
Te voi urmă ori unde te vei duce».
— O, fugi, — i-am zis, mi-e frică !

Rămase nemîscată lângă mine
 Și zise : «Scris e 'n ceruri.
Tu ești o floare fragedă ursită
Zăpezii, vântului, restriștii :
 E scris, e scris în ceruri !»

Sării strigând : «Eu sănăt speranță,
 Sânăt floarea tinereții,
Voiu farmecul iubirii, voiu divinul
Fior al geniului ș'al luminii.
 Fugi, cobe uricioasă !»

Ea zise : «Celor ce creează 'n chinuri
 Le stă în cale slava.
Numai Durerea dă aripi gândirii.
Izbândă n'au de cât cei cari luptă».
Atunci i-am zis : «Rămâi !»

DUPĂ UN AN

■ ■

•
Gând, noaptea, stau și cuget,
Și văd cât de departe ești de mine,
 Si 'mi înfioară inima
Cumplitul gând că te iubesc zădarnic
 Si că iubirea asta mă va pierde ;

Când, tremurând de groază,
Imi zic că poate nici t'ei mai întoarce,
 Că toate-or să se spulbere,
Că te-am iubit, ca'n veci să plâng uitată,
Atuncia mă cuprinde-aşa o milă

De mine, și de tine :
Aș vrea atunci să fiu din nou copilă,
Să mai îngân cucernică
Naiva și curata rugăciune
Ce mă 'nvăță în taină biata mamă.

Și 'n pat îngenunchiată,
Impreunându-mi mâinile cu frică,
In luptă cu 'ntunericul,
Nălțându-mi ochii înecați în lacrămi,
Strig : «Tatăl nostru care ești în ceruri !»..

CANTEC DE PRIMĂVARĂ

■ ■ ■

Iubire ! Sfântă, veșnică iubire !
Te simt vibrând în razele de soare,
In ne'nfrânata vântului suflare,
In dulcea respirare parfumată
A primei micșunale !

Tu fluid de viață cald și spornic.
Tresari în firișoarele de iarhă,
Cânti cu privighitoarea ; înger darnic,
Sbori printre miile de lumi, și umpli
De raze universul.

lubire ! Sfântă, veșnică iubire !
Tu 'mprăştii pretutindeni primăvara,
Parfum dai rozei, vântului dai aripi.
De sărutări și farmec umpli lumea...
 Și 'n pieptul meu ești moartă !

TABLA DE MATERII

	Pag.
Cuvântul	5
Sfântă muncă	8
+ Sămănătorul	9
Vifor	11
Iulia Hașdeu	14
+ Tu ești poet...	16
Treci zi, treci noapte...	18
+ În mănăstire	20
Ce te uiți cu ochii galeși ?...	27
Pe albumul D-nei...	31
Din trecut	33
Unui dușman	36
A mele visuri...	38
+ Homo homini lupus	40
Întreabă-te	43
Hristos a înviat	45
+ 1907	49
Cugetări	58
+ Din prag...	63
Prima lectie	67
Inter arma...	71
+ Lui Eminescu	73

+	La icoană	77
	Pilde vechi...	81
	Par basme...	84
	Vanitas	86
	Dela fereastră	87
	Ce dor	94
	Ce fericiți am fi 'mpreună !	100
	În felicire	105
	În felicire	109
	În felicire	111
	Vechilor Ateneiști	113
	Pe albumul D-rei...	118
	Tot alte vremi...!	120
	Pocăința	123
	Melancolie	129
	Delendum...	131
	Nu cătă...	136
	În pădure	140
	Nunquam ridenti	142
	Icoane ștersc	145
	Iubire	147
	Cum curge vremea...	166
+	Dormi în pace	169
	În intuneric	173
	Dreptate	176
	Eternul cântec	178
+	Unde ni sunt visătorii ?..	180
	Nu-i de-ajnns	185
	În Iuliu	189
	Iertare	191
	Partea cea mai bună	196
	Liniște	198
	Mamei	204
	Sonet	208
	Sonet	210

	Pag.
Sonet	212
Sonet	214
Sonet	216
+	
Sonet	218
Sonet	220
Sonet	222
Sonet	224
+	
Sonet	226
Sonet	228
La vatra rece	230
Traduceri din Ada Negri	232
«Și cei din urmă ca și cei dintâi»	237
In noapte	239
Tie, mamă	242
Ceas de liniște	244
Fără ritm	247
Mutare silită	249
Logodnica	252
Copil	255
Nu te mai întoarce	257
Muncitorul	263
Proletar	266
La țară	270
Floarea gândului	273
Durerea	278
După un an	280
Cântec de primăvară	282
	284

— 288 —

